



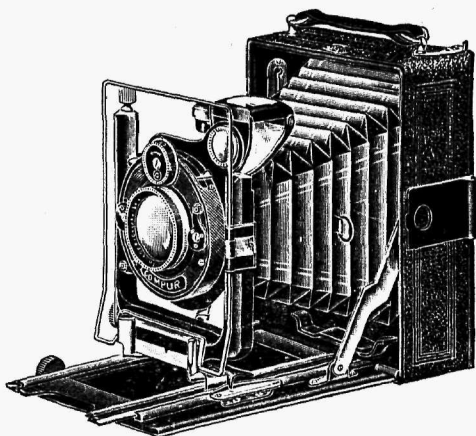
DAAMI PORTREE \* FOTO: H. SCHIEBERTH, VIIN

NEGATIIV EASTMAN PORTREE-FILMIL

5

FOTO KUNST

# **Kas**



**kaamera,  
suurendusaparaat  
mõni teine fototarve  
või plaadid, filmid,  
paberid, Teie ostate  
neid kasulikult meie  
fotoosakonnast.**

**Hõudke  
fotokataloog**

**Lumière**

**PEAESINDAJAD:**



**A S TORMOLEN & K O TOKO TOKO**

**Foto, raadio, grammofoonide ja jalgratta  
erikauplus**

**Tallinnas, Harju tän. nr. 37**

ILMUB AASTAS  
KUUS KORDA  
AASTAMAKS:  
POSTIGA KR.3.—  
ÜKSIK VIHK:  
50 SENTI

**Nr. 5**  
SEPTEMBER  
1 9 3 0

TEGEV- ja VASTUT.  
TOIMETAJA:

HARRY A. MALM

VÄLJAANDJA:

TALLINNA FOTOYHING

TALLINN  
POSTKAST 29  
POSTI JOOKSEV  
A R V E NR. 97,  
Krediid - Pank Nr. 14914

## SISULOEND:

Lhk.

- Portree käsitlesest . . . . . 106
- Haapsalu . . . . . 112
- Kaameraga merirannal . . . 119
- Vestlus amat. abikaasaga . 121
- Arhitektuuri ja mälestis-  
sammaste pildistusi . . . . 124
- Plaatide desensibiliseerimine 126
- Fotograafiline nali . . . . . 130
- T. F. rinnamärk . . . . . 134
- I. A. F. U. . . . . 135
- Mitte valgustamine vaid  
säritamine . . . . . 135
- Raamatuturg . . . . . 136
- Fotovõistlus „Kaunimaid  
pilte Eestist“ . . . . . lisas
- Fotovõistlus „Pirita elu  
ja ilu“ . . . . . lisas

17 pilti

Lisa: „Fotograafia Käsiraamatu“  
lhk. 41—48.

JÄRGMISTE ÜHINGUTE

HÄÄLEKANDJA:

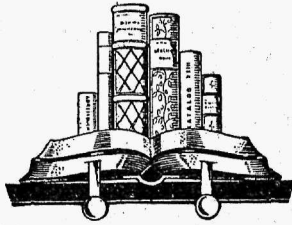
Läänemaa Õpetajateseminari Fotoring, Haap-  
salu, Usu mõis

Narva Foto-Amatööride Selts, Narva, Malmi  
tän. 5

Sakalamaa Fotoklubi, Viljandi, Tartu t. 9-a  
Tallinna Fotoyhing, Tallinn, Postkast 29  
Tartu Raadio-Foto Klubi, Tartu, Postkast 250

Levitage ajakirja!

Kõtelge tellimise muendamisele!



PARIMAD

# KÄSIRAAMATUD

## FOTO-AMATÖÖRIDELE:

„FOTOGRAAFIA ÕPPERAAMAT“  
J. & P. Parikas

III ümbertöötatud ja tunduvalt täiendatud trükk. 313+87 lhk. peenikest trüki heal paberil 134 sisuselgitava pildiga on ainuke täielik foto-õpperaamat Eestis.

**Kr. 3,50**

„FOTO-AMATÖÖR“  
J. & P. Parikas

Hädatarviline ja praktiline õpetus algajatele foto-amatööridele, 56 lhk. heal paberil 35 sisuselgitava pildiga.

**Kr. —,50**

„VÄIKE FOTO-AMATÖÖR“  
J. & P. Parikas

Nõudke kõigist parematest foto- ja raamatukauplustest ::

Sisaldab kõige vajalisemaid algteateid igale aparaadi ostjale. 36 lhk. teksti 24 pildiga.

**Kr. —,25**

Kes saadab raamatute hinna kirjastusele, neile läkitame raamatu postikuluta

★  
J. & P. P A R I K A S

TALLINN, KUNINGA 6



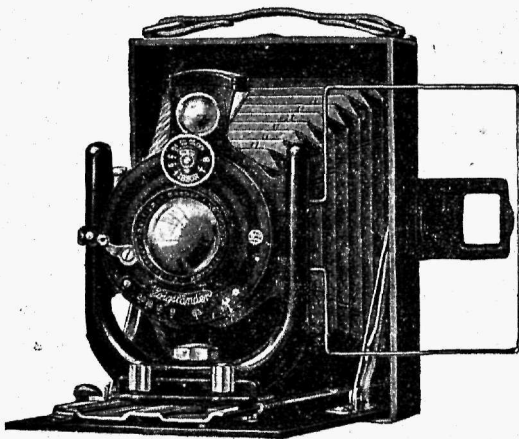
AUG.

# TANSERI

TÄIELIKUM FOTO-ÄRI EESTIS  
TALLINNAS, VENE 7 • TEL. (2)3098

## Sügishooajaks

värvirikaste maastiku-võteteks orto-negatiivmaterjali, kollafiltreid massis värvitud ja ihutud klaasist, suuredusmenetluseks aparate ja tarbeid, koduses pildistamiseks Osram Nitraphot-lampe jne. jne.



### *Viimased uudised kaameraturult:*

Zeiss-Ikoni „Kolibri“ 1:3,5 — uusim 3x4 cm. väikekaamera, „Ikonta“ 6x9 cm. 1:4,5 optikaga, Voigtländeri „Uus Bessa“ 6x9 cm. ja Agfa 6x9 cm. „Billette“ — mõlemad suuruselt vähendatud viimase võimaluseni.



# Hauff.

## FILM

KANNATAB VÄLJA SUUREPÄRASELT EKSIMISI VALGUSTAMISES JA ON OIVALISELT VÄRVITUNDELIK. TA ON VALGUSTARATA, SEEPÄRAST ANNAB EDASI SELGELT VASTUVALGUSEFFEKTE. TEMA KIHITERA ON NIIVÕRT PEEN, ET SUURENDADA VÕIB NEGATIIVE VIIMASE VÕIMALUSENI. MÜÜGIL KAHES EMULSIONIS JA NIMELT 17° JA 21° SCHEINERI JÄRELE.

---

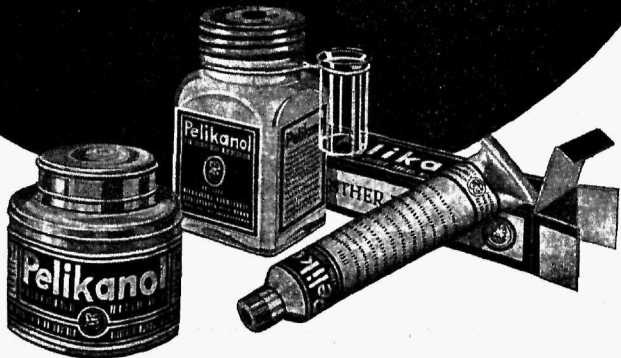
**HAUFF-LEONAR A.-G., WANDSBEK**

**FOTO** *kunst*

**Nr. 5. September 1930**



*Selle happevaba  
kleepaine abil  
kleebite omi foto-  
sid kiirelt ja puhtalt*



**GÜNTHER WAGNER · HANNOVER**

# PORTREE KASITLUSEST AMEERIKA, INGLISE JA SAKSA KUTSELISES FOTOGRAAFIAS

Võiks arvata, et selgesti avaldub fotograafias ning eriti portree pildistuses, nagu muil kultuurelu aladel, rahvuskarakteri erinevus ja üldine vaimselt-kultuurne käsitlus, mis nii teravalt eraldab tehnikast ja tempost nooruslikult vaimustatud ameeriklasest, külmalt arvestajast inglasest ja samuti üksiklaselt mõtiskleva sakslase vaimsusest. Võiks oletada, et sellane suur vahe on põhjustanud neil kolmel maal täiesti omapärase stiili tekkimise portree-fotograafia käsitluses. Üllataval viisil on aga erinevused siiski väga väiksed.

On muidugi siin ja seal fotograafide seas juhtivaid isikuid, kes paistavad silma oma vaimu originaalsusega ja käsitluse viisiga, nagu näiteks Ned Hungerford Rochesteris (U. S. A.), või E. O. Hoppe Londonis. Nende juhtivate pildikunstnike omapärane stiil on aga enam isikliku individuaalsuse kui rahvuskarakteri avaldus. Kui vaadelda suuremat hulka fotograafilisi portreid, mis representeerivad head, ja publiku juures edurikast keskpärasust, ilmneb esimesel üldisel vaatlusel, et käsitluse ja stiili vahed on piltidel üpris väiksed. Alles lähemal vaatlusel selguvad erinevused. Osutub täiesti valeks peale sõda sageli esitatud väide, nagu oleks inglise ja ameerika portree-fotograafia Saksamaa isolatsiooni ajal palju edenenud tehnikas ja ideede rikkuses. Kui see oli õige vast sõjale järgnevatel aastail, on nüüd saksa portree-fotograafia kahtlemata juba saavutanud nad, nii et ka tehnilisest kui ka kunstipärasest küljest rahulikult suudab võistelda ameerika ja inglise töödega.

Kuna ameerika filmidraames viimastel aastail läks moodi mahe, „udune“ portree, siis arvati Saksamaal, et see n.n. soft-fokus-effekt on omapärane ameerika portree tehnikale ja käsitlusele üldse. Muidugi jälgiti seda kommet mitte üksi filmidraames, vaid ka portreefotograafias, ning konstrueeriti selleks otstarbeks koguni spetsiaalobjektiivide, mahendajaid. Kui aga vaadelda ameerika fotograafiaid, osutub, et neil kasutatakse võrdlemisi harva soft-fokus-effekti. Keskpärase ameeriklase naiiv rõõm asjast endast ei harju nii kergesti joonistuse toonide pehmusega. Isegi n. n. „suure pea“ juures töötab ameerika fotograaf, samuti kui saksa kolleeg, objektiiviga mil pikk põletiskaugus ja väikene sügavusteravus, ning tõstab teravalt esile vähemalt portree karakterlikumad jooned: nina, otsmiku ja silmad, suu ja lõua, ning laseb näo kõrvalisemad osad ja riietuse sulada mahedalt. Poole ja kogu keha fotograafiil ulatub joonistuse terav ja täpne edasiand sageli veel kaugemale. Siin pääseb ameeriklase ülalmainitud naiiv rõõm asjast enesest alles õieti mõjule. Kuna Saksamaal tõsisele portreefotograafiale on muutunud nii õelda kirjutamata seaduseks, vastu tulla publiku soovidele elegandi riietuse edasiandmises või modelli paigutamises nooblisse ümbrusesse, ainult niivõrd, kui see vastab isiku karakterile, esinemisele ja naturile, võime küll väita, et esineb sagedamini Ameerikas elegantide püüasjade rõhutamine, iga hinna eest nooblilt näitumine, olgu riietuses või ümbruses.

Kohasem näide on selleks pruudi pildistused, mida mõned fotograafid harrastavad spetsiaaliteedina, ilmutades neis harva isikupäraseid variatsioone. Pruut seisab tavaliselt rikkalikult lilledega kaunistatud kamina veeres, kallis suur lillekimp käes, ning kõrval kõrge vaas valgete lilliatega; või ta astub vaibaga kaetud trepiastmeid pidi üles. Peaasi on aga alati, et peaseks mõjule lai šlepp või pikalt helleiv loor, mis voolavalt lainetaks trepi astmeil või mingil teisel viisil esijoones kõidaks vaatleja tähelepanu. Kui armastatud on sarnane teatraalselt representiivne poos, tõendab ta sagedane kasutamine väga mitmesuguste fotograafide poolt.

On päris loomulik, et mõnes filmitähes täielikult kehastunud lapselikult magus ja vahel isegi nukulikult mõjuv ameerika naisiluduse tüüp, on ideaaliks massile, ja sellega tunduvalt mõjutab ameerika naisportree käsitlust. Ilusti lokitud poisipeakest, õrnade





Pilt 1



Pilt 2



Pilt 3

Näiteid kuulsamate Ameerika  
portree-piltnike tööist

1 *D. Zintsmaster, Minneapolis*

2 ja 3 *Walter J. Watson, Detroit*

Negatiivid Eastman portree-filmil

valguslaikudega juustes ning lapselikult sentimentaalse ilmega, kuid milles siiski avaldub palju teadlikku koketsust, leidub tõesti tihti.

Ameeriklane oskab kasutada kõiki tehnilisi vahendeid, vastavat valgustust ja toonis tagaseina, et pääseks mõjule blondi juukse õrn peensus ja vormide pehme ümarus. On tähelepanv, et mehe portreed Ameerikas palju harvem alistuvad kindlale iluduse ideaalile ja nende käsitus ei ole sest mõjutatud. Siin taotleb ka ameeriklane enam üksikisiku iseloomustamist. Suurem olenematus publiku maitsest, annab talle vabaduse eht ameerikalikult tunda lõbu igasugusest tehnilisest eksperimendist, eriti valgustuse tehnikas. Suuri võimalusi, mida pakub elektri kunstvalgus, ameeriklased proovivad vaimustusega ja kasutavad fotograafilisele portreele elavuse andmiseks ning modulatsiooni ja ilme nüansseerimiseks. Millist suurt huvi äratavad Ameerikas kõik portree valgustuse, tehnilised ja kunstilised küsimused, ühenduses kunstvalgusega, tõendab muuseas pikk artikkel „Annual of Photography's” (1927), mis käsitleb head ja halba portree-valgustust. Seal on mitmesuguseiks õpetlikeks pildistusiks imelikul kombel kasutatud ainult meesmodelle.

Rahuliku ja mõjuka modelli iseloomustuse kõrval on peaaesandeks huvitava ja väljendusriikka elava valgustuse leidmine, mida fotograaf on püüdnud sooritada mehe ja poisi portreedel (p. 2 ja 3). Poisi portreel mõjub peaaegu samasuguse külvalgustuse mõlempoolne käsitlemine õige otsitult ja sunnitult, kuna mehe portreel külje valgustus tagant efekt-valgustusena on kasutatud, mis heidab elustava varjundi kogu pildile. See on suurepärase näide ameerika moodsast portree-tehnikast.

Inglise fotograafiline portree käsitluses paistab peatunnusena kohe silma teatud asjalikkus, mis ühelt poolt mõnikord muutub kuivuseks, teiselt poolt aga meeldivalt üllatab oma erilise aususega. Inglise ei taha pilditellijale ega vaatlejale näidata midagi teeseldut, ta ei kavatsegi omast modellist, kas hästi valitud ümbrusega või silmapaistvate efektidega, olgu seisendis või liigutis, või koguni valgustuses, esile tuua viimseid nüansse. Modell paigutatakse täiesti erapooletusse ümbrusesse ja teda käsitatakse objektiivselt ja ilustamatult.

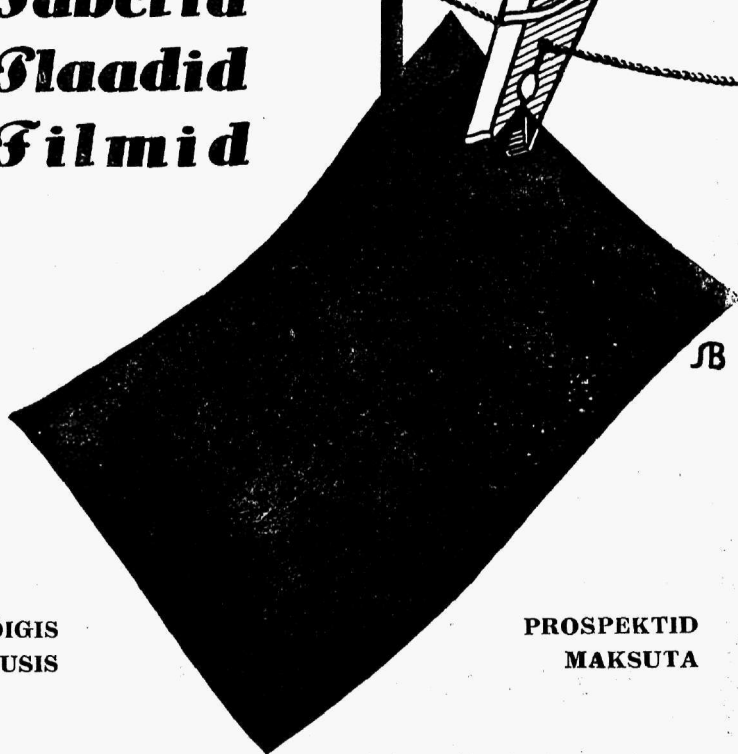
Tuntakse ja tõstetakse esile kõik, mis on iseloomustav isikule, sihikindla korraldusega ja asetusega ruumis. Nii püüab inglise portree rõhutada just iseloomustavamalt pildistatavas isikus, aga ei või salata et seda tehtakse, nii öelda, eepilise laisusega. Portreel puudub viimne isikupärane varjund, eriti ilmes. Inglise portree-fotograaf ei ole nähtavasti tugevate väljendusväärtuste ja pingutuste sõber. Ta püüab jäädvustada oma modelli ikka välise ja sisemise rahu momendil. Vältitakse tugevaid väljendusliigutusi. Võrreldagu näiteks inglise lapse portreed omas tasandatud rahulikus seisendis elavusest sädeleva saksa lapse pildiga (p. 4).

On tähelepanv ja õpetlik just see põhivahe käsitlemises inglise pilte võrreldes saksa töödega. Nagu vältitakse tugevaid liigutusi, nii ka suuri vastolusid ja pingutusi tooni väärtusis. See on maksev eriti figuurile vastava tagaseina toones varjunduses. Inglise portree käsitluse üldsihiiks on saavutada rahulikku üksikasjade alustumist, kõigi peajoonte ja pindade, samuti tooniväärtuse pingutuses avalduvate rütmide sulgumist ühtlasesse rahulikult mõjuvasse tervikusse. On liigne mainida, et sealjuures jälgitakse loomulikult piimliku täpsusega pildi ruumliku kompositsiooni-reegleid. Võib olla on inglise seal isegi liialt pedantne, sest ta näib vaevalt tundvat ja kindlasti mitte hindavat, isikliku käsitluse ilmet, mis siin-seal võib just tekkida teadlikust kõrvale kaldumisest, sihikindlast protestist üldiselt maksva ja jälgitava reegli vastu. Asjalikkusele ja rahulikule lihtsusele inglise portreefotograafias vastab ka loomulikult tehniline käsitlus. Soft-fokus-efekti ja toonide taravustest kohtab Inglismaal veel harvemini kui Ameerikas ja Saksamaal. Fotograafia asjalikkust tõelikkust kasutatakse täiel määral joonistuse ja kõigi üksikasjade edasiandmiseks. Valgustus seatakse sellaselt, et vormide plastilisus esineb mahedana ja ümarikuna, ent hoidutakse efekt-valgustusest, mis võiks tähelepanu juhtida modellilt kõrvalisile asjule. Laiendatakse hoolsust kompositsioonilises korralduses ja üksikasjade tehnilises jäädvustamises ka tähtsusetuile esemeile,

# Gevaert

MAAILMATUNTUD  
P A R I M  
FOTOGRAAFILINE  
TOODANG

**Saberid**  
**Blaadid**  
**Filmid**

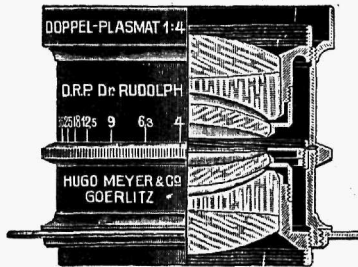


MÜÜGIL KÕIGIS  
FOTOKAUPLUSIS

PROSPEKTID  
MAKSUTA

# Meyer

# PLASMAT



Dr. P. Rudolph'i järele.  
D. R. P. ja välismaa patendid.

**Uus sfääro-akromaat  
kõrgendatud plastikaga ja  
sügavusteravusega. Värvifotograafias eriti kohane.**

## **MAKRO-PLASMAT 1:2,9**

Valgusjõuline universaal-objektiiv. Pildinurk 75°

## **KAKSIK-PLASMAT 1:4 ja 1:5,5**

Universaal-objektiiv portreede, grupi, helk-võtete ja maastiku jaoks. Objektiivi üksik pool on tarvitatav tšie avause juures, valgusjõus 1:8 resp. 1:11

## **KOGU-PLASMAT 1:4,5**

Ühes objektiivis 3 põletiskaugust, 5 mitmesugust valgusjõudu ja tõmbepikkust.

**Oleviku mitmekessem objektiiv.**

Kõrgendatud plastika ja sügavusteravus.

## **REPRODUKTSIOONI-PLASMAT 1:8**

Valgusjõuline objektiiv joonreproduktsoonide ja võrkliiseede jaoks, maalide pildistamiseks ja kolmevärvitrükkiks

## **KINO-PLASMAT 1:1,5**

**Valgusjõu ilmetipp!  
Linastamise rekord!**

Asendamatu objektiiv mitmekesisemateks kinovõteteks. Sobib tuntud kitsasfilmiaparaatidele.

**NÕUDKE KATALOOGI Nr. 156**

*Optisch-Mechanische Industrie-Anstalt*

*Hugo Meyer & Co., Görlitz i. Schl.*

*Saksamaa.*

näiteks juustele ja riietusele. Rahulik tasandatud kompositsioon, mis hoidub peaaegu kartlikult igasugusest äärmusest ja eksperimendist, ning lai, aus asjalikkus modelli iseloomustamise osutuvad inglise portree käsitluse tähtsamaiks tegureiks.

Selle kirjutise saksa portreed on aga mitmes suhtes täielisi vastandeid inglise pildidele. Nad iseloomustavad oivaliselt suuni, millede sihis on arenenud portree-käsitlus viimseil aastail Saksamaal.

Võib kõnelda portree individualistlikust käsitlusest kahes suunas. Saksa fotograaf taotleb ühest küljest pildistatava individuaalsuse tabamist võimalikult teraval ja mõtteküllasel kujul ja on sellega teatav vastand inglase laiale asjalikkusele. Iga Saksa fotograaf püüab aga ühtlasi oma enda individuaalsust, oma isiklikku käsitlust ja omapärast stiili avaldada pildis, ja ei karda vaid isegi armastab käia uusi radu, mis kalduvad kõrvale üldiselt tunnustatud teist. Käsitluse julgus ja tunnustatud kompositsiooni-reeglite hülgamine esineb palju sagedamini Saksamaal kui Inglismaal, võib olla isegi tihemini kui Ameerikas. Selletõttu on saksa portree varjundirikkam. Leidub igasuguseid menetlusviise, kord enam, kord vähem isikupäraseid, mis ulatuvad rahulikult tasandatud vanameistrite kultuurist ekspressionistliku suuna veidra elavuseni. Iilk meie pildidele tõendab seda täiesti. Dührkooopi daami portree on komponeeritud viimistletud maitsega, kandvad üksikasjad, nägu ja käed on asetatud pildi teljele loodis, et modelli asendis avalduks rahu. Laia maaliliku üksikasjade käsitlusega on toonitatud elegantsi, kusjuures aga ei muutu viimane pealetükkivaks, nagu juhtub sageli vähe primitiivsemale ameerika maitsele.

Tumedate osade käsitlus, diskreetne seadeldis, mis moodustab ühtlase terviku, on sooritatud tähelepanuva peenetundlikkusega.

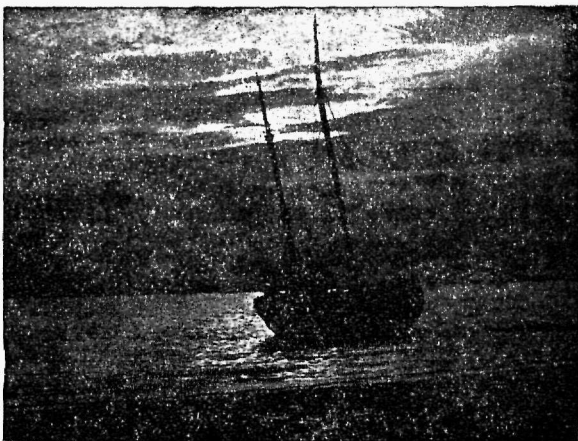
A. Binder, tuntuim saksa filmitähtede portretist, sellevastu käsitab ruumi-kompositsiooni juba suurema ükskõiksusega. Ta on tahtnud kasutada liigutuse ja vaimses ilmes võrdlematut momenti ja ei ole pööranud suuremat tähelepanu ühe käevarre ja keha liialdatud etteükkivusele (p. 7). Miimika ja näoilme, mis kõnelevad pingutavast mõtiskelust ja vaimsest süvenemisest, on talle peaaegu. Sealjuures annab ta aga palju ruumi julgele valgustuseffektile, mis täiendab ja tõstab ilme elavust. Meil on siin näide impressionistlikust portree-käsitlusest, millest on raske soovida paremat ja tabavamam.

H. Schieberti, Viini, daami portree (kaanepilt) esitab ekspressionistlikke taotlusi. See hoolib veel vähem ruumikompositsioonist ja pildilõigendi ühtlusest. Pildi veer lõikab ühe käsivarre peaaegu täiesti ära, jättes järele ainult öla ja käe. Sellevastu rõhutatakse aga eriti kaht vasturääkivat liigutust, väljenduvaid pea-hoiuse ühelt ja tõstetud käes teiselt poolt. Pildi võlvus on just selles, kuidas need liigutused on viidud tasakaalu, ning kuidas teise käe asendiga on nurgas lõhutud tasakaal ning pilt tehtud rahuks. Liigutuste rütmil vastolu rõhutatakse ja tõstetakse veel enam esile tagaseina dekoratiivsete joonte ornamentidega ja toonide rahuksusega.

Lapse portree (p. 4) on viimaks näide sakslaste püüdest ehtsalt väljendada lapse naiivsust ja elavust. Tema paremused on eriti silmapaistvad kui võrrelda neid ameerika ja inglise lapsepiltidega. Seal päris portreeilik käsitlus, loomuliku elavuse sumbutamine ja piinlikult hoolikas kompositsioon, siin käsitlus sihitud liigutuse ja loomuliku ilme vabale väljendusele. Saksa fotograafilise portree käsitlust iseloomustab kõige pealt väljenduse elevus ja mitmekesisus, igasuguste stilistiliste ja tehniliste vahendite vaba ja kartmatu kasutamine, mis tagasi ei kohku eksperimentidest ja oma kohuseks peab proovida kõike uut foto,tehnika alal.

Lõppsihiks on ikkagi väljendada ühes või teises suunas modelli personaalsust, nii nagu näeb teda ja end mõjutada laseb fotograaf tema omapärast. Selle kohkumata uuenduste taotluse peaks säilitama ka meie pildistaja, sest see on parim vahend hoidumiseks tarretunud šabloonist ja konventsionaalsest käsitlusest.

„Der Berufsphotograph“ (Kodaki ajakiri).



## HAAPSALU LAHEST

Foto: A. Priimägi

Kaamera: Zeiss Ikon

# H A A P S A L U

Juba teist aastasada on Haapsalu, väike päikeseküllane, idülliline linnake Eesti põhjarannikul igatsetuimaks tervisrikkamaks suvituskohaks.

Mitte osav reklaam, vaid kolm tervendavat vahendit: imetegev tervismuda, haruldaselt mahe merekliima ning kõrge ja ühetasase temperatuuriga merevesi on need, mis aasta-aastalt suurenevad suvitajate peret kustumata igatsusega tõmbavad sellesse rohelistesse uppuvasse, rannapiiusteedega ja maaliliste lahekestega piiratud vanemasse kodumaa kuurorti — Haapsallu, kõigi puhkustvajajate unistuste linna, nõrkade laste ja verevaeste jõu- ja tervisallikale.

Haapsalu tervismuda, mis radioaktiivsem kõigis teistes kodumaa lahtedes leiduvast tervismudast, saadakse supelasutusi ümbritsevatest ilusatest lahekestest.

Meresupelus sünnib supelmajakestest või üle lahe ilusa, männimetsaga ümbritsetud liivasel Paralepa ning Tahukiila rannal, viimastega korrapärane mootorpaadi ühendus — sõidu kestvus mõni minut.

Suvitajate lõbustuseks mängib orkester 2 korda päevas Poska puisteel ja 1 kord nädalas lossipargis. Kuursaalid mängusaal ja lugemistuba kodu- ja välismaa ajalehtede ja ajakirjadega. Korraldatakse rannapidusid, karnevaale, väljasõite ümbritsevatele saartele jne. Haapsalu kaunid, sopilised lahekesed võimaldavad piiramata meri- ja jahispordi võimalusi. Varemeis ja Vilmsi puisteel eeskujulikud spordiplatsid.

Haapsalu meeldivad, aiaga ümbritsetud, suurte verandadega majakesed, kümme-kond pansioni ja 3 hotelli pakuvad suvitajatele mugavat kodu suvepuhkeaja veetmisel.

Ilmasõja päevil oli Haapsalu rahvarikas ja närviliselt elav. Kuurort oli muidugi surnud. Haapsalus asus hulk sõjaväge ja ligidale — Rohukülla — ehitati sõjasadamat. Revolutsiooni päevil, enne saksa okupatsioonivägede tulekut, kui Rohukülla maha põletati, miljonilised varandused hävitati ja venelased kabuhirmus põgenesid, oli Haapsalul ka kardetavam silmapilk väriseda oma olemasolu eest. Rüüstajad ja purustajad mereväelased tahtsid põletada ka Haapsalut. Kindel kavatsus jäi aga teostamata mõnede kohalikkude seltskonnategelaste energiliste vaheleostumiste tõttu.

Iseseisvuse ajal on Haapsalu võtnud enesele hoopis teistsuguse ilme. Ja põhjalik muutus on sündimas kogu linna välises laadis viimaste aastate jooksul. Haapsalu ei ole kaugeltki enam see linnake, mis ta oli kümnekond aastat tagasi, siis, kui kavatseti seal ette lugeda Eesti iseseisvuse manifesti. On üles kerkinud hulk uusi nägusaid ehitusi ja korraldatud tänavaid.

# UUS IKONTA, nimelt üks kolmest,

on sobiv kaamera Teile, kui tahate olla alati võtevalmis ega taha loobuda headest ja huvitavatest piltidest, siis, kui päike teeb oma uinaku. Ja „Ikonta“, kaamera mis üheainsa vajutuse järele nupule „hüpab omast nahast“, on alati kohe valmis pildistamiseks ja varustatud särijõulistema objektiividega

**Novar** 1:6,3

**Dominar** 1:4,5

**Tessar** 1:4,5

„Ikonta“ Dominar või Tessar objektiiviga on katjasse ehitatud iseavajaga.



Lähemalt piltidega kaunistatud prospekttest, milliseid nõuda palume foto-kauplusist kus kaamerad müügilile või

**ZEISS IKON**

A.-G.

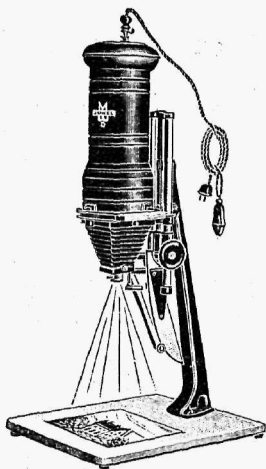
**DRESDEN**



**Novar**  
1:6,3

**Dominar**  
1:4,5

**Tessar**  
1:4,5



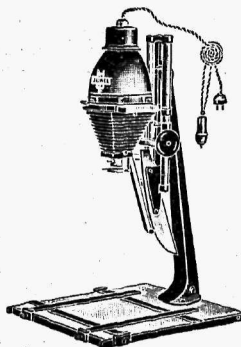
**SUURENDUS-APARAADID**

**KONDENSAATORIGA  
JA ILMA, AUTOMAATSE JA LIHT  
TERAVAKSSEADELDISEGA, TÕSL-  
SELT TÖÖTAVALE AMATÖÖRILE.**

**SUUR ERIKATALOOG  
AVA 103  
MAKSUTA**

**MÜLLER & WETZIG DRESDEN-A.16**  
**S A K S A M A A**  
**NICOLAISTRASSE 15**  
**ASUTATUD 1899**

**PROJEKTSIOONI- JA SUURENDUS-  
APARAATIDE ERITEHASED**



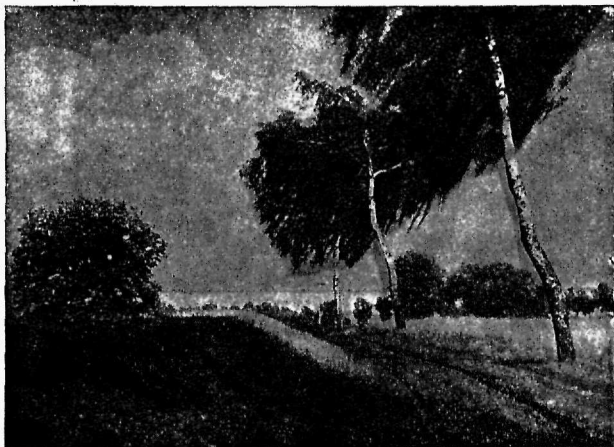


Fotoharrastajale pakub Haapsalu kümneid motive. Lossi varemed seisavad muidugi huvi keskkohas, siis puisteed, lahe kaldad, vana ja uue sadama ümbrus, Vana-Holm ja turupäeval Vormsi naised omis toredais rahvusriiüs. Tulukas on ka purjeka-sõit üle lahe Vormsi saarele, millest pajatame hiljem.

Fotomaterjali olgu rikkalikult kaasas, sest selles võib Haapsalu pakkuda omapäraseid üllatusi. Pimiku sulites on tuntud vastutuleku piltnikuna Haapsalu „kaameraarst” hra Tavast, kelle ateljee asub Vanal-Holmil. Juhtub mingi kaamerarike, siis pöörduge esimese vastutuliija poole, see juhhib Teid „vana Tavasti” töötuppa.

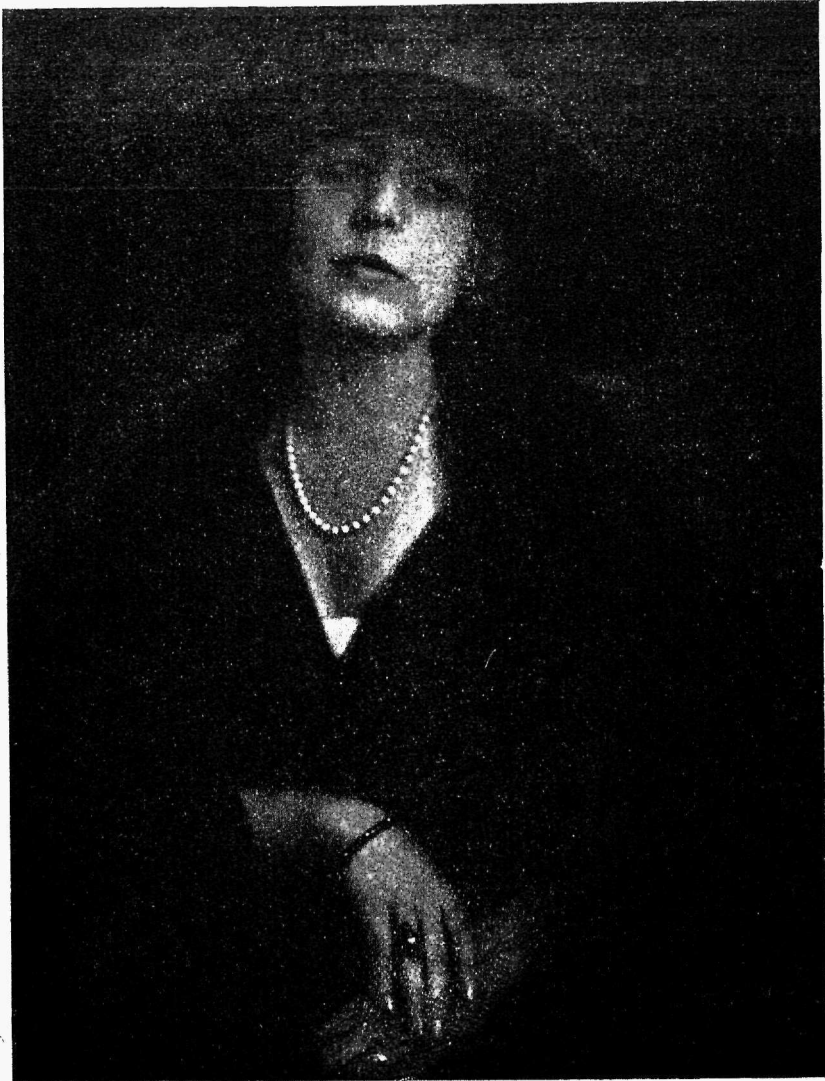
## LÄÄNEMAA TUULIK

*Foto: F. Meinke*  
Zeiss Ikon'i filmpakk ja filter



## TUULINE ILM

*Foto: M. Kurt Schmidt*  
Ajakirjast „Photo-Technik“  
(Zeiss Ikon)



Pilt 5

*Foto: Dührkoop, Hamburg-Berlin*  
(Kuulsamaid Saksa portree-piltnikke)

Negatiiv Eastman portree-filmil



Pilt 7

*Foto: A. Binder, Berliin*  
(Kuulsamaid Saksa portree-piltnikke)

Negatiiv Eastman portree-filmil



Pilt 4

*Foto: Kiesel, Berlin*

Negativ Eastman "portree-filmil



**KAJAKAD SÜGISTORMIL**

*Foto: Eugen Klett*

*Plaat: Agfa-Chromo-Isorapid*

## KAAMERAGA MERIRANNAL

*OSKAR TUISK*

**Narva Amat. Fot. Seltsi sekretär**

Ei ole paremat kohta amatööril oma pildikogude rikastamiseks, ei ole sündsamat paika oma mälestuste ja armastuste jäädvustamiseks, kui on seda päikesepaisteline merirand, kas oma pehme, puhta liivaga ehk kalju- ja kivirahnudega. Kes olnud suisel ajal ja päikesepaistel merikaldal, teab seda lõbu ja mõnutlemist, mis seal valitseb. Seda idüllilist labastavad meie tänavapildnikud oma „Titaanikut“ või muud kujutatavate tagafooni plärtsudega. Mis jaoks sarnast kolu veel üles seada? Loodus muidugi ilus. Nende härraste piltide kriitikast ei või juttugi olla. Amatöör, pea kalliks oma asjaarmastust, ära lasse end ega oma kodukondseid kunagi tänavafotograafil pildistada. Tee seda ise, kuid püüa oma võtetele kunstilist maiku juurde pookida. Kui see ei õnnesta, tuleb grupipilt, millel tavaliselt väärtust pole ja sa sarnaned sama tänavafotograafile. Alati ja igaveseks ajaks pea meeles, et kahte võtet ei tehta ühest asendist. See pole amatöörlük. Samuti hoiduda šabloonvõtete eest, näit. kus eelmised istuvad, tagumised seisavad, ehk jälle kus naine istub ja mees seisab, käsi õlal jne. Püüa pildistada loomulikult, mitte seada „fotografeerimiseks“.

Nii siis pikutad, supled, pesed ennast päikese käes, söidutad kallimat kõrkjates — mõnutled kõiki suvimugavusi. Ja neid peab pildistama. Pead pildistama nii, et pildid tuleksid kunstipärased, et neis tõesti rõõm ja suvine päike, elevus peegelduks, et võiksid mitmete aastate jooksul, omi albume lehitsedes, igapäisust peletada, meelele alati lahutust leida ja tänada oma kaamerat.

Mida, keda, millal ja kus pildistada? Merirannal pildistamiseks palju esemeid ei ole, kuid variante lõpmatuseni. Nii mets, rand, meri, päike — kõik. Kuid keda pildistada? Siin on ainult kaks: inimesed ja loomad. Inimeste võtted jagan kaheks: kunstivõtteid ja vähemtõotavaid — gruppvõtteid. Harva juhtub kui grupipilt kunstilist maitserikkust väljendab. Gruppvõtete juures pikemalt ei peatu. Tea, et tellimise, või mangu-mise peale kunstilist pilti ei saa. Ka amatööril on oma inspiratsioon: kui tunned, et võte on nagu vastumeelt, kui näed, et pilt iseenesest midagi erilist ei paku, ei rahulda sind, siis loobu seks korraks pildistamisest. Inimene, supelkostüüm ja tütarlaps sobivad hästi rannaga... Pildistatavad ärgu vahtigu aparraadi sisse. Pildil kõik harmoneerigu; ei koostu näiteks: alasti ja peakattes, harilik tool, meesterahva alumine tualett üldse, meesterahvas pooleldi riides, jalanõud, riides ja riideta kõrvuti. Pildistades hoolitsetagu fooni eest. Mõni känd, lagunenud paat, või männi padrik, milledest harilik surelik nina krimpsutades mööda sammub, pakuvad amatöörile rikkalikku materjali. Meri peab olema sirge, horisontaalne; kõrvalkaldumisi sellest olla ei tohi. Veel pane tähele: alasti inimest, liiategi seisakile on väga raske pildistada; tuleb vaid proosa, midagi muinas-kana sarnast. Põhjaliku katsetamise järele, mõned võtted ehk õnnestuvad, kuid see juhtub harva... Üht isikut ühes ja samas kohas mitmel korral pildistada on patt. Katselisi pilte, mis ebaõnnestunud, parem mitte päevavalgele tuua. Tavaliselt paremini õnnestuvad vabad, juhuslikud ja teadmatult tehtud võtted. Seepärast sõjariist peab alati kaasas ja laskevahmis olema, et mitte mõnda hääd momenti läbimaga. Mul tuleb meelde, kui kord juudi perekond süstal meresõitu pildistas. Juhtusin kogemata selle toimingule peale. Fotograaf oli oma kaamera mere poole pöörnud, meri oli tol korral kalda poriseks uhtunud, süst seisis põhjas kinni meetri kaugusel kaldast ja süstas istus 5 liikmeline perekond. Naine-fotograaf oli oma seelikud väga efektiselt üles käärinud. Seda kisa, mis seadmisega oli, fotograafi abitu olek ja pori sees tammumine. Kõik see oli koomiline nii, et tahtmatult oma kaamera haarasin. Kuid sest ei tulnud suurt välja: kasseti laadimine võttis aega, naine lasi vahe peal oma tualeti alla, juudid vaikisid. Vajutasin, aga pilt ei tulnud see, mida ta tulema pidi.

Ükskord kõndisin võsastikus (andke mulle andeks!) naiste raioonis; ema mängis oma lastega. Pildistasin neid tähelepanematult — pilt tuli ime ilus... Kuid sarnastel ekspeditsioonidel on väikesed skandaalid pea alati möödapääsematud. Nii et moment tahab momentaalset võtet: nägid, tõstsid, vajutasid.

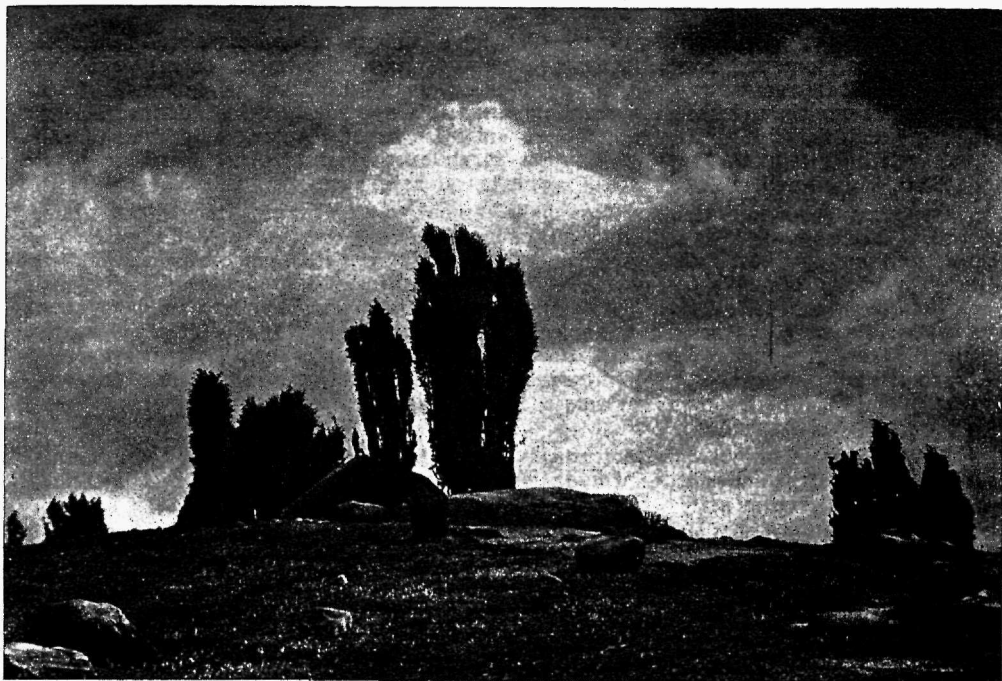
Enne ilmasõda oli kuurortides moes pidada kaameraga alasti naiste peale jahti. See oli kümnete aastate eest. Nüüd alasti või õigemini riidetest vabastatud naise pilt ei ole uudiseks, vähe kel teda ei leidu. Tõsine amatöör rõivast lahtikooritud naise pilti ei hinda, vaid tunnistab selle alaväärtuslikuks kaubaks kui ta ei ole just kunstipärane aktivõte.

Loomade pildistamine, eriti merirannal on väga tänuväärne. Missuguste raskustega loomade pildistamine seotud, teab igaüks. Saksamaal suurematel fotovabrikutel on nõudmine suur hääde looma-piltide järele.

Kunas ja kuidas pildistada? Keskpäeval võtteid mitte teha. Nõrgem valgus ja pikemad variid on sobivamad. Võimaluse korral valgus ikka külje pealt. Võtteid teha käe pealt ja väiksemate kaameratega. Senikaua kui statiiviga mängida, moment on möödas ja kenal võttel kriips läbi. Ka meeter-skaalat tarvitada. Käe pealt võib julgelt 1/25 sek. võtta. Ka kipuvad meriranna võtted üle säritlema. Siis, see meriranna imepuhas, ilus liiv on summ kaamerale. See liiv tungib igale poole: rääkimata taskutest, ninast ja kõrvaaukudest, taskukellgi jääb seisma. Hoia oma kaamerat selle liiva eest, eriti tuulise ilmaga!

Möödamines pean alla kriipsutama, et meie merirand oma loodusliku iluga pole seniajani käsitlemist leidnud. Siin avaneb amatöörile lai tegevuspõld. Lained, kaljud, rahnud, laiud ja terve Eesti loodus ootavad pildistamist!

Käesolevat lõpetades, soovin amatöörile jõudu ja edu rannavõtete teostamiseks. Oleme tuntud kui rannarahvas, pakume siis ka pilte, mis meie randa, tema ilu, tema elanikke ja rõõmusid kujutavad. Ja neid pilte ilmutame ja tutvustame välismaal.



NÖMMENURME ILU

Foto: M. Mundschenk  
Plaat: Agfa-Chromo-Isolar

## VESTLUS AMATÖÖRI ABIKAASAGA

Lotta Words

Meie oleme kuulnud arsti naisest, pastori naisest ja meie teadmisi on rikastanud ajalehe veergudel isegi kingsepa naine. Iga seitskonna kihi naised on avaldanud omi arvamisi. Ent kunagi mina ei ole kuulnud sõnakestki amatööri ehk vannitoa-fotograafi naisest. Kuidas on lood temaga? Amatöör on kindlasti kuulnud temast ja kuuleb temast seni, kuni mõningail fototarbeil on omadus jätta plekke just äsja pestud linale ja kuni paljud vajalikud majatarbed kaovad teadmata kuhu, et ilmuda seal, kus nad kõige vähem sobivad.

Mina ise olen neid tundmatuid ja kuulsusetuid fotoamatööride naise ja tahan nüüd tõsta oma nõrga hääle sulle kaudu, et alata võitlust.

Kord mina arvasin teadvat fotograafiast palju. Kõik näis olevat üpris lihtne. Minda kauplusesse ja osteti must kast. Müüja avas selle ja pani sisse rullfilmi. Ilusa ilmaga mindi aparaadiga randa, metsa või parki, vaotati mingi nupule ja keerati filmi värtnat. Filmirull anti ilmutamiseks rohukauplusesse ja mõne aja pärast toodi pildid. Mina teadsin, et kusagil toimus midagi saladuslikku, sest ümbrikus paljunduste seas leidus alati musti läbipaistvaid filme, millel oli nähtavasti ühist terve selle protsessiga. Ent mind ei huvitanud kunagi need saladused. Mulle näis, et ainult inimene, kes tahab teenida sellega oma leiba, peab tundma neid. Viimasel juhul ta õpiks fotograa-

firmist samuti, kui mõni õpib kaevama süsi, teine müüma pesemisemasinaid ja kolmas seadma paigale murtud konte. Kunagi ei tulnud mulle pähe mõte, et kellelegi võiks valmistada lõbu ilmutamine. Siis kohtasin mina amatööri. Mina ei ole praegugi veel kindel millisesse inimklassi paigutada asjaarmastajaid. Sõnastik küll defineerib selle sõna, ent ei ütle õieti midagi amatöörist kui niisugusest. Autoriteetid ütlevad sõna olevat tuletatud ladinakeelsest tüvest, mis tähendavat armastust, ja jäljelõhkult on see amatöör, kes tegeleb millegiga ainult armastusest asja vastu.

On tuttav vana nali kirjakandjast, kellele meeldis töö lõppedes teha pikki jalutus-käike, ja taksojuhust, kes armastas autosõitu. On sula tõsi, et paljud elukutselised fotograafid on kirglikud asjaarmastajad ja veedavad meeeldi oma vaba aja pildistades. On raske kujutella, et vedurijuht oleks asjaarmastaja-vedurijuht, kui ta pole oma ametikohuste täitmisel. Vabal ajal harrastab ta aga kindlasti midagi muud. Mees kui niisugune on loomult asjaarmastaja — tulemus, milleni olen jõudnud aastaid kestvate tähelepanekute kaudu. Maitset muutuvad; suurem osa meie naabreid on asjaarmastajad radioonikud. Mõningad löikavad loobere veinivalmistajate ja -sega-jatena. Ma olen hädas oma vastamata küsimusega: kas amatöörism on haigus, mee-leolu avaldis või harjumus?

Kui kellegisse on nakanud fotograafimise pisielukas, on ravimiseks vähe lootust, haigus edeneb ühtesoodu ikka. Ohver terveneb täiesti või üldse mitte. Minu mehel on fotohaiguse kõrgem aste.

Fotograafimine nõuab vaevarikast tööd ja tasub viletsalt. Minu mees ei tea, palju on maksuma läinud materjalid ja igasugused tarbed nende aastate jooksul, mil ta tegeleb fotoasjandusega, kuid meie teame mõlemad palju on toonud sisse see ajaviide. See on kõik „punasega märgitud“ nagu ütlevad arvepidajad. Hästiõnnestunud pildi võtab vastu iga tähtsam ateljee, ütleb minu mees ja tööpoolest, kui mõni suurem ateljee oleks nõus võtma mõne teose, siis ei müüda seda. Meid pole kunagi häiritsenud tormav rahvahulk ukse taga, kes tahaks osta ta pilte.

Kui teie mees kavatseb tegutseda hakata fotograafiaga ja te unistate osta loodeta-vast kasust auto, hea küll, mina ei taha kurvastada teid, kuigi minu kogemused on olnud hoopis teistsugused.

Sel ajaviitel on aga häid külgei, ta pole liiga kallis, kuigi mees mängib broomõli-paljundustega, millistest paljud suubuvad paberikorvi. Läbi õõ ma kuulen ta pintslitoksimist ja järgmisel päeval tulemus satub ikkagi õigesse paika — paberikorvi. Juhtub vahel, et ta toob mulle näha imeliku paljunduse ja palub ma pidavat ütlema milles seisab siin viga. Ta olevat vaadelnud seda nii kaua, et enam ei taipa, mis vale, mis õige. Peab hoiduma avaldamast oma õiget arvamist ning otsima sealt siiski midagi head, julgustama ikka ja alati.

Siis on veel töötuba! Esialgul oli ta määratud väikeseks magamistoaks, aga mees kattis aknad lauaukkidega ja muutis toa niiviisi pimikuks. Kõrval on vannituba, kus võib pesta asju jooksvas vees. Ta vaevalt jõuab oodata laupäeva õhtut, et pesta seal oma luzematuid paljundusi. Küll mina tahaks veidi korraldada seda töötuba! Kord ma kraamisin selle ja mees kurtis kuu aega, et ta ei leidvat ühtegi vajalikku eset. Seal valitseb pilkane pimedus ja igavene segadus, ent tema väidab leidvat kõik. Ma arvan seal ei saa midagi kätte. Mehed on mõnikord kummalised. Näiteks töötoa akendest. Mina olen naine ja armastan kardinaid. Ta ei tahtnud sinna üldse saada eesriideid ja väitis — muidugi mehe seisukohalt, — et olevat mõttetu teha seinu sisse auk valguse sisse laskmiseks, kui see kaetavat kinni kardinatega, mis takistavad valguse sissepääsu. Ent kartes, et mu kardinad võiks rikkuda luukide etteseadmisel ja mahavõtmisel, ma ise loobusin nende ettepanemisest. Võib olla ma olen naljakas, aga eesriideteta aken jätab mulle samasuguse mulje kui hambuta suu.

Nüüd tema fotograafilisist sõbrust. Mina leiän nad pole mitte ükski huvitavad, vaid on ka väga kenad. Neid on mitmesuguseid ja mõningail ei ole mingit seltskondlikku positsiooni väljaspool fotoasjaarmastust. Mina oletasin vaevalt mõni aasta tagasi, et mingi ühine huvi suudab kõita inimesi nii erinevalt elukutseilt. Puusepad, mehaani-



kud, näitlejad, arstid, advokaadid, portreefotograafid, erunud ärimed — ja ainuke küsimus kõikide kohta: tunneb ta hästi fotograafilist tööd? Imelikum on veel see fakt, et juhusel, kui ta oskab halvasti, igaiüks on kohe valmis aitama teda. Nad on toredad inimesed, peab küll ütleva õigust. Ma arvan vaevalt võetakse nooblesse tennisklubisse liikmeks isik ainult selle tõttu, et ta on hea tennisemängija. Kindlasti tähtsam on tema seltskondline seisukoht. Aga fotoühingus see ei kaalu.

Mina usun abielumeeste kõrvalhüpetesse (ka naistel on vahel neid!). Mina võin küll protestida, et ta pühendab rohkem aega plaatidele ja filmidele, paberitele ja tindile, optikale ja kemikaalidele, kui mulle, ent ma kuulen ka teiste naiste kurtmist, kelle mehed veedavad aega spordiväljul ja mujal. Kui ta on läinud välja oma fotosõpradega, ma tean et ta on meeste seas kel peale kaardimängu ja anekdoote, on veel teisi huuve.

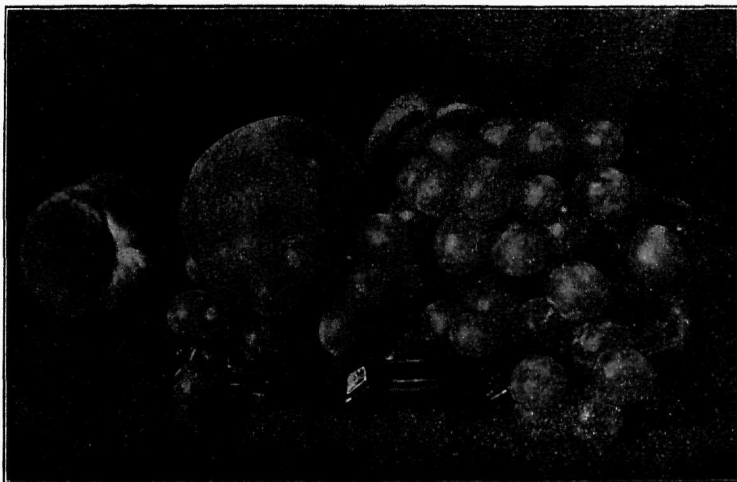
Pildistatavate esemete otsing meeldib mulle. Kui ma tahan pühapäeva hommikul teha sõidu rohelisse, on suur vahe selles kas ma ütlen: „lähme rohelisse“ või „sõidame ilusaid vaateid otsima“. Ta ei salli pühapäevaseid matke. Ent lugu on kohe teine, kui mängus on pilt. Ja palju on olnud meil ilusaid matke, läbi metsade ja aasade, küngaste ja veetlevate orgude. Vaatamata peatustele ja raisatud filmidele, ta vast ei saanudki pilti, kuid mina tõiin kaasa palju ilusaid muljeid ja mälestusi, mis on väärtuslikumad igasugustest piltidest. Roosi lõhn on ikka parem kui parim roosi pildistus. Mina imestan inimese püsivust, kes taotleb kujutada roosi nii, et vaatlejal tekiks mulje, nagu tunneks ta roosi lõhna.

Kuuldud vestlused piltidest ja soritud fotoajakirjad on annud mulle palju, millest ma ei loobuks kergesti.

Siin mõningaid nõuandeid mu õdedele kannatuses, s. o. neile, kel on majas mees, kes „mängib“ fotograafiaga. Julgustage teda alati. Ärge kurtge liiga palju. Mees, kel on huvi loova töö ja kunsti vastu, on kahtlemata õnnelikum sellest, kelle sihiks on ainult hankida raha ja tukkuda sporditeadete kohal. Õnnelik abielumees tähendab ka õnnelikku naist ja see on ju meile kõige olulisem. Kui on võimalik, muretsege talle tööpaik, kuhu ei ulatu naise mõju. Kindlasti tasub see kõik tekkivad korraldused. Mehed vahel armastavad korralagedust ja neil on oma „korra-süsteem“, mida taipab aga ainult mees.

Sõna ka mehele endale, „peremehele majas“: ole nii hea ja pea meeles, et naisest sõber on inimlik. Ära tekita liig palju segadust ja katsu ise ka veidi puhastada ja korraldada; ning tähtsaim: ära ole alati nii surmtõsine!

„American Photography“.



**SAAK**

Foto  
Agfa Isochrom-filmil

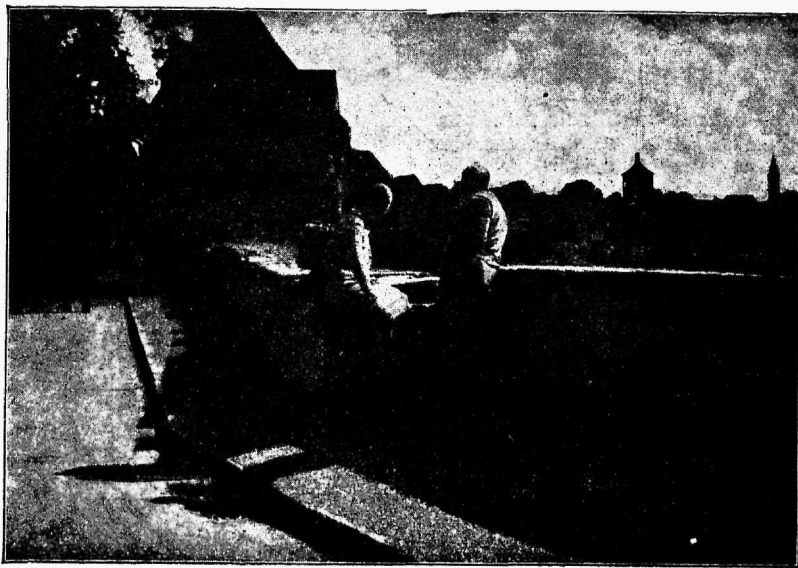


Foto: A. Böhle  
Kamera: Voigtländeri „Bessa“

## VANALINN

# ARHITEKTUURI JA MÄLESTISSAMMASTE PILDISTUSI

H. Eder

Igasuguseid arhitektuurseid ehitisi, nagu losse, kindlusi, kirikuid ja teisi sellaseid, peab alati pildistama maastikliku ümbrusega koos, olgugi väikse osaga, muidugi sel juhusel kui ei tarvitata tehniliselt täpist, vaid kunstipärast „piltlikku“ ülevõtet; ainult siis suudavad nad kütkestada vaatlejaid.

Vanul lossel loob harilikult huvitavaima ja kunstipärasema mulje peavärv, kirikuil sageli ilupuiega ümbritsetud külgseinad koos enamasti toredalt väljatöötatud peaportaaliga, teistel ehitistel nurkadega, trepikäikudega ja kujudega rikkalikult kaunistatud esiküljed. Kaamera asendi peab valima ülevõtte kompositsiooniliselt seisukohalt äärmise tähelepanu ja tundelikkusega, et tabada nii maalikkust, kui ka arhitektoonilikkust, samuti aga esile tõsta ühtlasi ajaloolise tähelepanuväärsuse.

Peab panema ehitiste juures eriti tähele, et ei tekiks liiga viltu, ülespööratud kaamera tõttu langevaid jooni ega võõriti kujutusi. Sarnaseil juhtumeil tuleb tarvitada laianurga objektiivi, eriti siis kui on võimata kaamerat seada kaugemale, või peab, kui suurem kaugus on teostatav, kasutama kaugusobjektiivi, muidugi kui viimase puudumisel ei eelistata motiivi pildistamist suuremalt kauguselt õige väikselt, et seda pildilõigendina pärast suurendada. Töötades käsikaamerateaga, millel on lühikese põletis-kauguse objektiivid, on tulusaim kasutada ülevõtete juures vaid pärajoont, sest seda võib säritleda oma äranägemise järele. Rahuldav diafragmeerimine peab tootma edaspidisele suurendusele vajaliku teravuse.

Sageli meelitavad pildistamisele vaid üksikosanad üldiselt juba küllalt tihti fotograafid ehitistest, kloostreis ja kirikuis vanad hallid ja koojad, portaalid, kaaraknad, niisid, ristimiskivid ja sammaskäigud, mis moodustavad huvitavaid kunstipäraseid motiive; samuti vanus rüütlilosses annavad turniiride õue, kaitsekäik ning vappidega kaunistatud peauksed võib olla veel mõnelegi väärtuslikule pildile ainet, mis vanaaegset ja varemlikku omapära rõhutab selgemalt kui kogu ehitise üldülevõtte.

Peab vältima inimgruppe kõigil sellaseil ülevõttele, kuna juba moodne rõivastus moodustab liiga suure kontrasti endiste sajandite tunnustajatega. Vast ainult ajaloolisil rahvapildustusel on juhust stiilselt paigutada vanus ajaloolisil rõivustis isikuid, näiteks võib asetada omaaegses kostüümis ingsoõduri kaitsekäiku või kaitsetorni laskeavauste taha ja ta pildistada kui juhuslikult seal viibiva, kõrvalise kuju; või kui värvirikkalt rietatud lossipreili askeldab vana tõmbekaevu juures, aitab see pildi elustamiseks palju kaasa. Ent alati peab pidama silmas, nagu juba mainitud, et jääks alati kõrvalasjaks isikute grupeerung, mis ei tohi avaldada seisendites ega liigutustis midagi meelega otsitud, kuna müüdu selle all kannatada võib pildistuse kunstiline väärtus. Siiski tuttavad vanad linnad mitte ükski ei paku võimalust manada vana arhitektuuri teoseid plaadile, vaid ka kaugemais maanurges leidub küllaldaselt motiive, mis väärivad jäädvustamist pildile. Suvel rännakuil satuvad asjaarmastajad-fotograafid sageli tähelpanuväärivate küla kirikute ja teiste vanade hoonete peale, millede ehitusviisid ja kaunistused avaldavad mõõdunud aegade kunstnike kaastööd. Sellaseil uurimisretkeil hangitakse kultuurajaloolisist ehitistis ja nende riisimestis tihti väärtuslikumaid ülevõtteid, kui palju külastatud tutvavais vanus linnus.

Teiste nägivaarsuste ja ilusate paikade seas linnas, olgu too nüüd oma kodulinn või võõras, mis vaid mõõduvalt on meie reisisõhiks, väärivad esijoones suurimat tähelpanu kõik kunstipäraseid mälestisehitised, mis tunnistavad nii elanike iluõistis ja kultuurastet, kui ka jõukust, rikkust ja vaesust.

Tihti avaldub neis teoseis rahva iseloom ja kodumaaarmastus ning tutvustatakse neis tulevaile põlvile isade kuulsaid ajaloolisil tegusid, nagu rajariige mälestissambad jutustavad piltlikult noorte ja vanade kangelasvõitlusist isamaa pinna kaitsmisel.

Alul on loomulikult oma kodulinna või lähema naabruse skulptuurisid teosed pildistamise esemeiks ning selletõttu on kerge kasutada ülevõtteiks soodsamat valgustust ja aastaaega, kuna paljud monumentid, eriti puistikes, aedus ja kalmistuil, nii tihedalt on ümbritsetud varjustavaist puist, et ainult eelkevadel ja hilissügisel, kui puud on lehestud, võimalik on fotograafida edukalt. Väga oluline on see pronkskujuide pildistamisil, mis raske lehestiku all enam küllalt teravalt ei erine, nii et detailid jäävad varjatuks ja nägematuks. Teisiti on lugu heledate marmormonumentidega, mis jällegi ainult tumeda lehestiku foonil pääsevad täielisele plastilisele mõjule.

Samuti nagu on igal juhtumil eriti määratav parim aastaaeg, vajab ka erilist tähelpanu sobivama ülevõtte tunni leidmine. Hele päikeseküllane eesvalgustus on väga halb üksi seisvate monumentide pildistamiseks, kuna heledad kohad mõjuvad enamasti ülisäritatuina ja kriidiseina, tugevalt varjutatud osad aga ei osuta enam mingit joonistust. Kergelt pilvis taevus vähese päikese paistega on sellaseiks motiiveks kohasem, mahe valgustus, mille juures kunagi karta ei tarvitse järske negatiive.

Pildi mõjukuse hävitab mõnikord monumendi ebasobiv tagasein, nagu on seda modernid kaubamajad, plakatitubad jne. Parim abinõu on siin katta valmis negatiivil valgustalkistava kattevärviga kõik segav, jälgides aga täpselt kontuure. Nii saavutatakse päris häid pilte.

On väga soovitav mitte pildistada liiga tutvavaid kohti, ega samuti arhitektuurisid ehitisi ja kujumotiive. Parems on otsida alati uut, pildistada kaugel suurist teist asuvaid mälestismärke ja hauasambaid, sest eriline võlu on just selles, kui osatakse leida uusi motiive ja neid jäädvustada pildil.





Foto: G. Kohl  
Objektiiv: Voigtländeri „Collinear“

## LÕIKUSEILM

# PLAATIDE DESENSIBILISEERIMINE

A. TEKKO, „Fotograafia Eestis I“ autor

Desensibilisaatoriga desensibiliseerida, või plaate ilmutuse eel uimastada ehk valguskartmatuks teha, oleks igale ftoharrastajale suureks hõlbustuseks pimiku töös.

Desensibiliseerimisel muutub säritudelik kiht särikartmatuks ja ilmutamist võib jälgida helekollases valguses. See on tunduvalt tähtis plaatide üle- ja alasäritluse korral.

Parematest desensibilisaatoritest soovitada võib pinakrüptool-rohelist ja pinakrüptool-kollast. Mõlemad desensibilisaatorid mõjuvad niisama kui broomkaalium selgendavalt, ilma et negatiivis ainsagi kraadi võrra muutust esile tuleks. Isegi vanade plaatide juures saab esiletulnud halli loori kõrvaldada.

Harilikkude ja ortokromaatiliste plaatide ja filmide juures tuleb esimeses järjekorras pidada silmas pinakrüptool-rohelist. See aine tuleb käsitlusele kolmes koosseisus:

1. puhtas kristallides,
2. tablettides,
3. tagavara lahus.

Kristalle soovitatakse seal, kus plaate juba rohkem läbi töötatakse. See lahu koosneb 1 gr. kristalle ja 500 ccm. leigest veest.

Tablettidest sisaldab igaüks seda ainet 0,05 gr., mis tuleb niisutada mõne tilga veega ja siis 250 ccm. vett juure lisada, ning lahu ongi valmis. Lahu peab tingimata filtreerima, sest aine ei kuulu hõlpsalt sulatavate kemikaalide hulka ja ainuski sulamata küberneke rikub plaadi lõplikult, tekitades plekke.



## Kaksikanastigmaat?

või



Sissejuurdunud ebaus  
põhjal arvatakse sageli,  
et kaksikanastigmaat  
peab olema kaks korda  
nii hea kui harilik anas-  
tigmaat. Just kui oleks  
elamine kahekordses  
hoones ette ühekord-  
sest! Et ka objektiivide  
juures on tähtsam hoo-  
las'ehituseviis kui tüüp,  
seda näitab kõrvalolev  
võrdluspilt.



Keskel on originaal-sõõr, all nurgas  
4-kordne suurendus sellest, võetud *lahtise*  
avause juures Voigtar-objektiiviga, s. t.  
kõige odavamaga Voigtländeri anastigmaa-  
diga ja kui nüüd võrrelda servateravust,  
siis näeme, kus seisab vahe, sest ülemine  
sõõr on pildistatud ühe n. n. „kaksik-ana-  
stigmaadiga“ (mitte Voigtländeri oma!).  
Jah, ega's kõik pole kuld mis särab!

*Igas heas fotokaupluses saate Voigtlän-  
deri kaamerat juba 32 kr. alates. Ka  
huvitavat Voigtländeri kataloogi antakse  
Teile sealt maksuta või tehaseilt*

# Voigtländer

## Voigtar 1:6,3

**VOIGTLÄNDER & SOHN**  
**AKTIENGESELLSCHAFT**  
Optische und feinmechanische Werke  
Braunschweig (Saksamaa).

# IMPERIAL



## RULL- JA PAKKFILM

*ANNAVAD VÄRSKEID JA  
ELURÕÖMSAID PILTE  
IGAL AJAL!*

On loetud need päevad kus näpsur nägi tulist vaeva enne kui talle õnnestus tabada õige valgustamiseaeg õigetes valgustustingimustes / Oivalise hõbeemulsiooniga kaetud IMPERIAL rull- ja pakkfilm, aastaid kestnud teadusliste uurimuste tulemus, lahendas tolle küsimuse ühe hoobiga / Temale saadud negatiivid on haruldaselt selged ja täis elurõõmu / IMPERIAL film, tuntud rohelises pakungis, on kõigis suurustes ja alati värskest saadaval igas heas fotokaupluses / Nõudke kirjandust!

*The Imperial Dry Plate Co., Ltd.  
Criclewood, London, N. W. 2.*

Plaatide desensibiliseerimine ei lähe sugugi kalliks. Näidatud osa lahus võib uimastada 10×15 sm plaate kuni 20 ja rohkemgi.

Enesestmõistetavalt sünnib desensibiliseerimine pimiku punases valguses, parem aga hoopis pimedas. Käsitlemisviis on sama, nagu ilmutuselgi. Rullfilm, kus tervet linti käsitleda tuleb, tõmmatakse läbi pinakrüptooli, niisama kui ilmutuselgi.

Säritundliku kihi uimastus kestab 1—2 minutit.

Pinakrüptool-rohelise uimastusmõju on ilmutajate juures mitmesugune. Uimastus rodinaali juures on kõige mõjuvam. Glütsiin, metool, ja amidool ilmutajate juures on pikendusaeg sarnane rodinaaliga, kuna metool-hüdrokiinooni või püüro-ilmutajate juures see vastupidi on. Puhta hüdrokiinooni mõju saab pinakrüptool-rohelise läbi iseäranis pikendatud, ka tungib siin kergesti esile udustus, nii et see ilmutaja pole kõige kohasem. Rodinaali juures tuleb selgituse mõju negatiivil kõige enam nähtavale. Esile tulevat halli loori, mis ilmutuse tagajärg, pole desensibiliseeritud plaatide juures karta.

Uimastust ja ilmutust võib ette võtta ka ühes nõus, siis võib mõneminutilise ilmutuse järel edasi töötada harilikus helekollases valguses. Tahetakse töötada nii, siis lisatagu lahjendatud rodinaalile 5% vett ja pinakrüptool-sulatist (1:500) juurde, niisama ka glütsiini ja metooli juures sünnib see niisama, kuid hüdrokiinooni ja seda sisaldavate ilmutajate juures tuleb desensibilisaatori mõjust puudus.

Pinokrüptool-kollast tarvitatakse vaid pankromaatiliste plaatide juures ja ei erine see väga palju oma iseloomult pinakrüptool-rohelisest.



## MAANTEE

*Foto: Olga Ebert*  
Plaat: Hauff-Flavin  
Paber: Leonar-Auto



## KULDNE LAPSENAER

*Foto: G. Jonas*  
Paber: Leonar-Imago

# FOTOGRAAFILINE NALI

V. Goldt

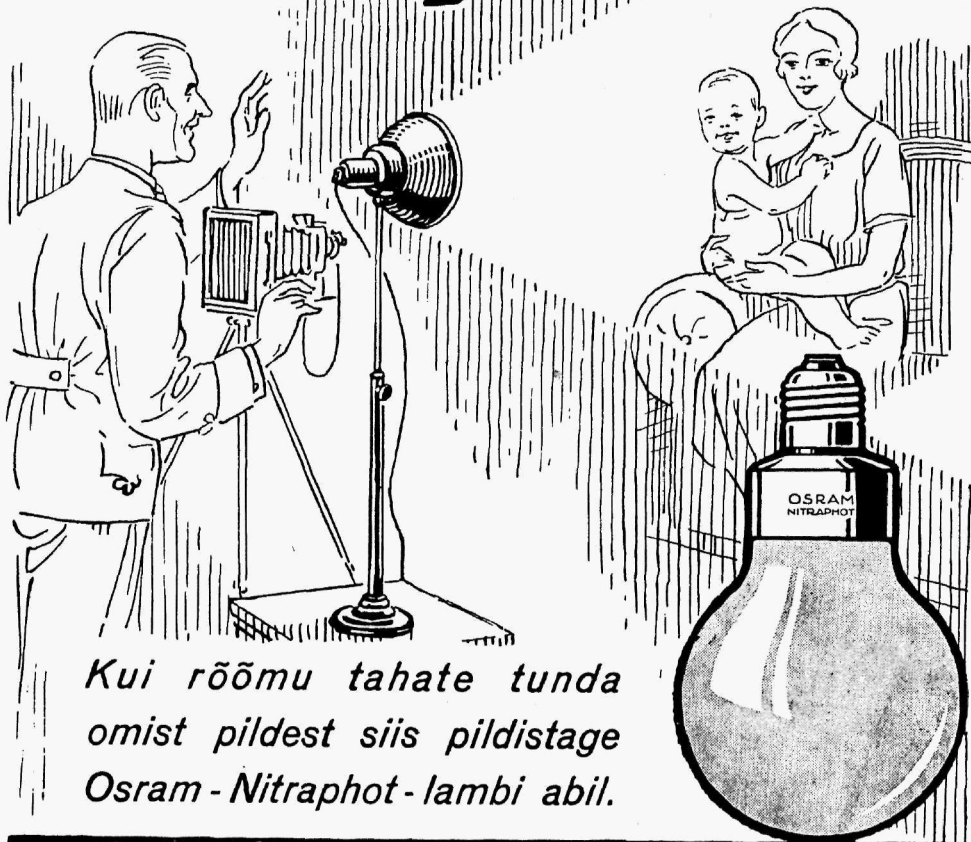
Neile, kes ei tea, millisesse ettevõttesse paigutada oma raha, annan mina siin mak-  
suta hea nõu: nad asutagu fotograafilist naljalehte. See on ajakiri, mis ei tarvitse  
trükkida vaid kulumud vanu nalju ning väikse Moritzi rumalaid väljendusi, ega vihas-  
tada lugejaid halbade illustratsioonidega ammu tuntud naljadele, kuid mis koosneb  
lihtsalt fotograafitud naljust või naljakaist ülesvõtteist.

On terve rida võimalusi fotograafiliste naljade teostamiseks. Ma nimetan siin mõ-  
ningaid:

Kõige pealt fotomontaaž. Fotograafiaid monteeritakse, ja imelikkude perspektii-  
vide, liialdatud suuruse suhtes ja kummaliste ühenduste kaudu võib tekitada pööra-  
seimaid ja naeruväärsemaid olukordi. Nali ei ole siin kui tavaliselt mõtete ajaline jär-  
jekord, vaid moodustub samaaegsete eri-situatsioonide segunemisest, mis tegelikult  
juhtuvad täiesti iseseisvalt. Puhtfotograafilisel teel võib saavutada optilist koomilisust  
liialt lühendatud perspektiiviga, mille põhjuseks on objektiivi liiga lühikene põletiskau-  
gus. Sellane nali juhtub asjaarmastajale tihti päris kogemata. Mina mõtlen siin just  
neile portreile, kus käed ja jalad, mis asetsevad keha ees, pildil muutuvad anormaals-



# Lastepildid

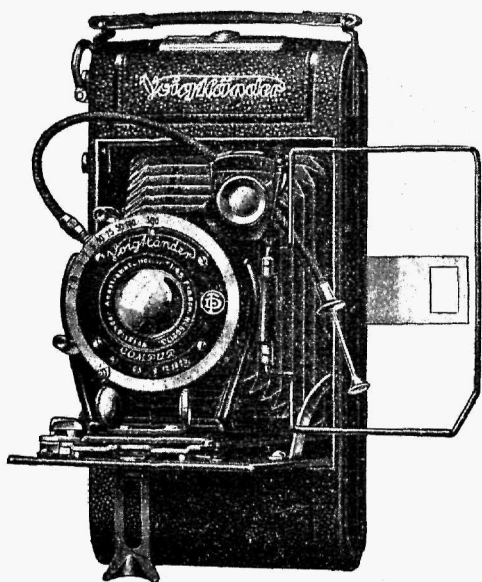


*Kui rõõmu tahate tunda  
omist pildest siis pildistage  
Osram - Nitraphot - lambi abil.*

*fläid  
pilte*

**OSRAM-  
NITRAPHOT-  
LAMBI**

*tõttu!*



ERNST FELDT

KÕIGE SUUREM JA TÄIELIKUM FOTO-ERIÄRI EESTIS

TALLINN, PIKK T. 16

ASUTATUD 1910

## Sügiseks

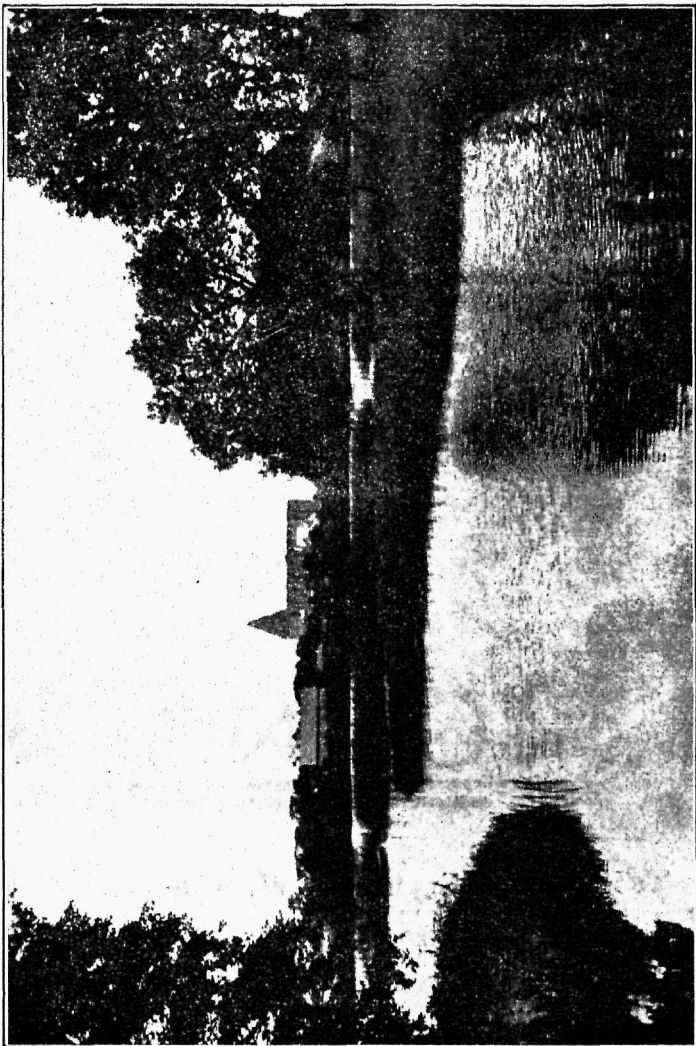
suurendus-,  
projektsiooni-  
kinoaparaate

Fotokaameraid, lampe,  
statiive jne. koduse ateljee  
sisseseadmiseks

Kaameraid, plaate, filme,  
pabereid, igaks otstarbeks,  
mitmekesisemas valikus

Ilmusid müügile uued, ülitundelised „VERAX“ plaadid

„Verax“ tehaste ainuesindaja



### PIRITA JÕE KÄÄR

„Pirita Kaunistamise Seltsi“ fotovõistlusel „Pirita elu ja ilu 1929“ III auhinna kroonitud E. Velberg'i pildikoogust

selt suuriks. Jällegi pildistusel viltu ülalt või vildakult alt, tihti pea proportsioon ei seisa mingis suhtes keha proportsiooniga. Suuremat oskust nõuab aga ülesvõte, mille eespool näib ülisuurena, kuna esemed tagaplaanil mõjuvad otse kääbuslikult.

Optilisile naljale osutuvad lõppematuks allikaks portreevõtted. Neid võib suuredanda kõvasti kaardunud paljunduspaberile. Sel viisil tekivad moonutused, mis meelde tulevad aastalaatade naerupeeglite kabinette.

Teine tee, mis viib samale tulemusele, on plaadikihi osaline sulatamine kuumas vees. Sel viisil võib saavutada kummalisile vaimunägemusile sarnanevaid portreid. Siis veel simultaanülesvõtteid: sama plaati säritletakse kaks või enam korda ja asetatakse nimelt aparaat pildilõigendi pliiatsiga tuhmklaasile fikseerimise ajal nii, et näiteks pildistatud isik muutub oma enda Siiami kaksikuks, nii et mõni härra kasvatab tiritamme oma jumaldatu pea kohal, teine jällegi lendab üle linnakatuste jne. Ainus raskus on siin esmakordselt säritatud pildilõigendi fikseerimises tuhmklaasile, samuti ka segavate pildiosade katmises, säritledes plaati teist korda.

Siia valdkonda kuuluvad ka trikkülesvõtted, milliseid saavutatakse sellega, et säriluse ajal asetatakse lääts objektiivile ette. See mõjutab ühe eseme ilmumise plaadile paljundatult. Mainitud trikki võib mitmekesistada ja väga huvitavalt esitada.

Tähtis on fotograafilisele naljahambale, mitte niipalju tehniliste täpsuste tundmine, mida kiiresti ise õpitakse, kui loomulik võime leituda võimatuid kombinatsioone, näha tavalisest tunduvaid erinevaid olukordi, s. o. ühe sõnaga olla ehtne naljahambas.



# ÜHINGUIST

## Tallinna Fotoühingu rinnamärk

Rinnamärk, mis kujutab kajakat (rändamise sümbol), asendatud objektiivile, mille sõõris ühingu nimi, on valmis ja oma väljatöötamise ning kuju poolest huvitavamaid märke üldse. Märk on hõbedast, hoitud foto-toonides, must, valge, hall. Hind Kr. 2,50. Saadaval liikmekaardi ettenäitamisel R. Tavast'i tööstusest, V. Roosikrantsi 3. Märk kantakse vasemas laka nõõpaugus. Daamide jaoks on märk saadaval nõelana, brošina kandmiseks. Lubatud on märki kanda ka mütsikokardina ja nimelt tumesinise jahtklubi mütsi ees. Mütsi nokk mustast läikivast materjalist, rihm mustast pumutud siidipaelast.

Soovitav on märki kanda igalpool, eriti aga väljasõitude puhul, et kogumiskohas liikmed üks-teist tunneksid ära.

Ettevalmistusel nimekaardid seltsimärgiga.

Juhatus.

## „Rahvusvahelise Amatöör-Fotograafide Liidu“ kutse

(„Internationale Amateur-Fotografen-Union — IAFU“.)

1929. a. algatati fotoühingute ja liitude rahvusvahelise liidu loomistöödega. Mitmed liidud asusid end organiseerima. Teiste liitude soovil 1930. a. saksa amatöör-fotograafide liit („Verband Deutscher Amateurphotographen-Vereine — VDAV“) võttis ellukutsumise oma kätte. Astuti ühendusesse liitudega, ühingutega ja üksikute amatööridega kogu maailmas ja igalpool see algatus leidis sooja vastukõla.

Teiste, otse praktiliste küsimuste kõrval ootavad lahendust järgmised küsimused:

- 1) Ülevaate koostamine organiseerimistööde üle üksikuis ühinguis mitmesuguseis mais.
- 2) Normaalaluse väljatöötamine rahvusvaheliste näituste korraldamiseks.
- 3) Regulaarse rahvusvahelise fotovõistluse ellukutsumine.
- 4) Näituskutsete laialisaatmine kõigi maade ühinguile.
- 5) Rahvusvaheline mõttevahetus, kirjavahetus ja abiandmine organiseerimisküsimis.
- 6) Läbirääkimiste korraldamine tolli alandamise ja pildistuskeelu ärakaotamiseks, seal, kus sellane veel maksev.

Kuna Eestis puudub alles amatöörfotograafide liit, siis palun kõiki ühinguid avitavalt aidata kaasa rahvusvahelise liidu loomisel. Saksa VDAV liidu keskkohast annab meeleldi lähemaid teateid rahvusvahelise liidu asutamise ja liikmeksastumise üle ning palub astuda temaga ühendusesse. Aadress: „Verband Deutscher Amateurphotographen Vereine“, Berlin — Neukölln, Rossegerstr. 34.

Paul Lüking  
VDAV sekretär.

Järgmisest numbrist peale tahame tuua lähemaid teateid asutatava liidu keskkohast ja omalt poolt jõudu mööda aidata kaasa sellel suurel ehitustööl.

Harry A. Malm.  
T. F. esimees.

## Mitte valgustamine vaid säritamine

Eesti tuntuim keeleteadlane ja „Õigekeelsuse-sõnaraamatu“ toimetaja, hra Joh. W. Weski ettepanekul võtame „Fotokunsti“ nüüdsest peale tarvitusele uue sõnatüvi „säritamine“, senise ebamäärase „valgustamise“ asemele. Et tutvustada ka veendunud keeleuudenduse vastaseid lektor Weski seisukohaga, toome alamaal ta vastuse meie sellekohasele pärimisele:

„Vastata Teie kirja peale 17. skp., mis adresseeritud Eesti Kirjanduse Seltsi Keeletoimkonnale, on minule ülesandeks tehtud. Käesolevaga katsun seda ülesannet täita.

„Mis puutub sõnasse „valgus“, siis peaks see tähendama õieti „valgeolekut“ (die „Weisse, belisna). Seepärast sisaldavad vasturääkimust niisugused ütlused kui „sinine valgus“, „punases valguses paistma“ jne. See tõi mind mõne aasta eest mõttele „otsida mõiste jaoks „Licht, svet“ mingi sobivam tüvi. Jäin peatuma „sära“ tüvele „ja moodustasin sellest variantkuju „säri“, mis vastaks saksa sõnale „das Licht“. See tüvi annaks siis vormid: säritama (belichten), säritlema (korduvalt säritama), „säritamine, säritus, säritelu ja muud tarvilised sõnakujud. Selle tagajärjel oleks meil „võimalik vahet teha senini ühte sõnasse valgunud kahesuguse mõiste vahel, nimelt:

„Beleuchtung — valgustus, valgustamine

„Belichtung — säritamine, säritlemine, säritus, säritelu.“

Palju tänu hra Weskile kiire ja lahke vastuse eest.

H. M.



*Tehaste nüüdisaja prospektid  
on sageli õpetlikumad kui  
taevani kiidetud kallihinnalised  
käsiraamatud*

# RAAMATUTURG

Alamal mainitud tooteid tellides, kirjutada postkaardile:

*„Bezugnehmend auf die „Fotokunst“ erbitte um Zusendung von ....*  
(järgneb toote nimetus ja saatja aadress)

Agfa, Photo-Propagandaabt, Berlin S. O. 36: „Dunkelkammer Handbuch“.

Foto.-Turg, Tallin, Rataskaevu 2: „Pruunilmutamise retseptid“.

Hauff-Leonar A. G., Wandsbek-Hamburg: 1) „Der Film der für Sie denkt“; 2) „Vacu“; 3) „Der Reiz einer Vergrößerung“; 4) „Magazin-Pack“.

The Imperial Dry Plate Co., Ltd, Cricklewood, London N. W. 2: 1) „Imperial Handbook 1930“; 2) „Imperial Handbuch 1929—30“; 3) Handbuch über Plattenentwicklung u. Fehlern in Negativen“.

Mentor-Camera-Fabrik, Dresden-A. 1: „Die neue Mentor Compur-Reflex“.

Hugo Meyer & Co, Görlitz i. Schl.: 1) „Plasmate im Dienste“; 2) „GelbfILTER-Satz“; 3) Weitwinkel Aristostigmat.

Müller & Wetzig, Dresden, Nicolaistr. 15: „Neuzeitliche Vergrößerungs-Apparate“.

Narva Peetri Tuletõrje Kirjastus: „Juubelialbum 1904—1929“ — koostanud Oskar Tuisk.

A. Tekko, Võhma-Kabala: „Fotograafia Eestis I“. Hind kr. 1,25. 72 lhk. Raamat mitmesuguste kirjutustega fotograafia üle. Lisaks rida osalt päris õnnestunud pilte. Loodetavasti järgmine väljaanne ilmub enam aastaraamatuna, nii sisult kui pilte vahiku poolest. Üldiselt aga on selle autori esimene katse, Eesti fotokirjanduse eestamiseks tervitatav, kuigi aineliselt väljaandja vaevalt võib loota mingele tagajärgile.

A.-S. Tormolen & Ko., Tallinn, Harju 37: 1) „Fotokataloog“ — see on esimene eestikeelne fotokataloog iseseisvuse ajal, mis sisult kui oma ilme poolest väärib tähelepanu! 2) „Lumiére“ — saksakeelne käsiraamat.

Voigtländer & Sohn, A.-G., Braunschweig: 1) „Sein Stolz“ — uus peakataloog; 2) „Der stille Wunsch“.

Zeiss Ikon A.-G., Dresden: 1) „Cameras u. Zubehör-Katalog 1931“; 2) „Photobedarf-Katalog 1930“; 3) „Schmalfilm“; 4) „Baby-Box 3X4“; 5) „Tonfilm-Geräte“; 6) „Bildschirme“; 7) „Rollfilm-Filmpack“; 8) „Ikonta“; 9) „Kolibri 3X4“; 10) „Densograph“; 11) „Kinobox“.

# FOTOVÕISTLUS

## „Kaunimaid pilte Eestist“ 1931–1933

„Tallinna Fotoyhing“, jõudes arusaamisele, et kõik need asutused ja isikud, kes vajavad kaunit nähtud Eesti maastikku, elu ja olu kujutavaid pilte trükis avaldamiseks, on pörganud kokku tühja turuga, paremal juhusel aga alamväärtusliku, sealjuures hinna poolest raskelt kättesaadava piltmaterjaliga, otsustas asuda esimese „Eesti Fotoarhiivi“ loomisele.

„Eesti Fotoarhiiv“, mis hiljem töötaks erilise põhikirja alusel, oleks keskkohaks, kust võib saada igaüks pilte oma trükitööde kaunistamiseks.

### Tingimused.

1. Fotovõistlusest „Kaunimaid pilte Eestist“ võivad võtta osa vaid fotoamatöörid, nii ühinguisse kuuluvad kui ka organiseerimatuid.
2. Võistlusele saadetavad pildid peavad kujutama hästi nähtud kaunimaid kohte Eestist, nii linnadest kui maalt, samuti Eesti elu ja olu peegeldavaid motive.
3. Igale võistlusele võib saata pilte piiramatul arvul, kartoneeritud kui ka ilma. Pildi kausta suurus on vaba, samuti positiivi-tehnika.

Märkus: Eelstatud on pildid läikival paberil, kuna see annab klishee valmistamisel paremaid tagajärgi kui enesest kunstiliselt vastuvõetavamal tuhnil, karedal paberil.

4. Võistlus korraldatakse 3 aasta kestel, 12 osas. See järele peab pilte ära saatma vastava võistlusosa jaoks hiljemalt kas:
  1. jaanuariks 1931, või 1. jaanuariks 1932, või 1. jaanuariks 1933,
  1. aprilliks 1931, „ 1. aprilliks 1932, „ 1. aprilliks 1933,
  1. juuliks 1931, „ 1. juuliks 1932, „ 1. juuliks 1933,
  1. oktoobriks 1931, „ 1. oktoobriks 1932, „ 1. oktoobriks 1933.
5. Võistlustööd esitada kinnistes ümbrikkudes autori varjunime all. Piltidele juure lisada sama varjunime kandev kinnine ümbrik autori täieliku nime ja aadressiga, milline avatakse ainult auhinna määramise korral. Iga pilt peab varustatud olema lähema tähendusega pildi motiivide kohta (näit. kohanimetusi) ja tagaküljel kandma autori varjunime.
6. Soovitav on, kuid mitte nõuetav, et igale pildile oleks fahakleebitud lipik järgmiste andmetega:

- |                   |                       |
|-------------------|-----------------------|
| a) Pildi nimetus  | e) Negatiivi suurus   |
| b) Ülevõtmise aeg | f) Objektiivi nimetus |
| c) Plaadisort     | g) Kaamera nimetus    |
| d) Paberisort     |                       |

Küsitud andmeid vajavad võistluse korraldajad selleks, et kordaläinud pilte edasimüümiseks pakkida fototehasile. Tasuks saadud summast saab pildi autor omale  $\frac{2}{3}$ , kuna  $\frac{1}{3}$  läheb „Tallinna Fotoyhingu“ heaks.

7. Võistlustööd hinnatakse motiivide käsitamise ja reproduktsioonivõime järgi. Väärtuslikumate piltide eest määrab erapooletuist isikuist koosnev auhindamise-toimkond (jury) diplomid järgmiste auhindade peale, ja nimelt igakord

üks Grand Prix — suur kuldauraha
kuni 5 — I auhinda — väike
„ 5 — II „ — suur hõbeauraha
„ 5 — III „ — väike
„ 5 — IV „ — suur pronksauraha
„ 5 — V „ — väike

Juryl on õigus määrata üheväärtuslistele pildikogudele ühesugused auhinnad.

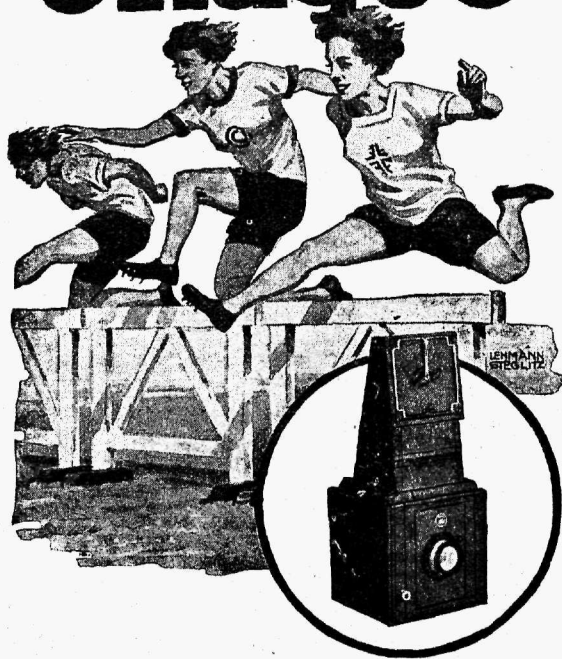
Auraha valmistamise hind, kui auhinnasaaja seda omandada soovib, jääb tema tasuda. Diplom antakse välja tasuta. Jury otsus on lõplik.

8. Igale võistlusest osavõtjale, kes ilma jäi auhinnast, antakse välja allakirjutatud mälestustäht ilma autori nimeta, jättes täitmise saaja asjaks.
9. Võistluse auhindamise-toimkond moodustatakse „Tallinna Fotoyhingu“ ja palutud organisatsioonide esindajaist.
10. „Tallinna Fotoyhingul“ on õigus korraldada võistlustöödest avalikku näitust ja reprodutseerida neid tasuta oma või teiste väljaannetes.
11. Auhindastatud pildid lähevad tasuta kõigi õigustega „Tallinna Fotoyhingu“ omanduseks. Pildi negatiiv jääb autori omanduseks ja võib tema sellega talitada oma äranägemise järele.
12. Võistlusele saadetud tööd, milliseid autorid ei nõua tagasi kahe kuu jooksul pärast igakordset võistlust, langevad kõigi õigustega „Tallinna Fotoyhingu“ omanduseks. Sellistele töödele juurepandud ümbrikud autorite õigete nimedega hävitatakse lahtivõtmata, mis protokollitakse.
13. Pilte peab saadetama hästi murdekindlalt pakitult. Piltide rikete eest „Tallinna Fotoyhing“ ei vastuta.
14. Piltide edasi-tagasisaatmine sünnib autori kulul.
15. Võistlusest osavõtuga võistleja tunnistab käesolevad tingimused oma kohta vastuvaidlemata maksvaiks.

„Tallinna Fotoyhingu“ Juhatus.

Ühingu ametlik postiaadress: „Tallinna Fotoyhing“, Tallinn, postkast 29.

# Ihagee



## Seeria-Reflex

pealegi on tänapäeva kaamera palju täielikum ta vanemast õest. **Ihagee „Seeria-Reflex“** on õige kaamera spordimehele, autosõitjale, uurijale, kunst- ja kutselisele-piltnikule, sest tema abil saab päevasündmusi plaadile  $\frac{1}{1000}$  sek. jooksul. Võetavat pilti näeb kurni säritlushetkeni peegli-tuhmklaasil. Kaetud pilukatja töötab absoluut täpselt ega ei pane aparaadi värisema. Maksab Ihagee-anastigmaadiga kõigest Rmk. 188,— peale. Nõudke maksuta hinnakirja. 50 s. eest lisatakse juure õpperaamat algajale, Ihagee-biblioteegi III anne „Lichtbildkunde für Anfänger“, kojanõuniku Paul Urbani sulest.

Vanasti peaaegu kättesaamata, täna, tänu seeriatõõstusele, kohe ostetav. Ja



Dresden - Striesen 376.



## „Pirita Kaunistamise Seltsi“ fotovõistluse

# „PIRITA ELU JA ILU 1930“

### tingimused

„Pirita Kaunistamise Selts“ korraldab Piritat kujutavate piltide saavutamiseks 1930. a. fotovõistluse järgmistel tingimustel, milliseid iga võistlusest osavõtja enese kohta vastuvaidlemata maksvaiks tunnistab:

- 1) Võistlus on vaba nii kutselisele kui ka asjaarmastajaile foto-harrastajaile.
- 2) Võistlusele saadetavad ülesvõtted peavad kujutama Pirita elu ja ilu — kloostri varemetest, jõest, mererannast, maastikust jne., ülesvõetuid maast ja õhust (lennuteel) võimalikult ümber aasta (igal aastaajal).
- 3) Võistlusest osavõtjad peavad saatma „Pirita Kaunistamise Seltsi“ nimele, Pirita, Männi tän. 1, hiljemalt 1. detsembriks 1930 vähemalt neli ülesvõtet, formaatides, missuguseid keegi soovib.
- 4) Võistlusele määratud kinnised saadetised peavad peale aadressi kandma märkuse „Fotovõistlus Pirita elu ja ilu 1930“.
- 5) Võistlustööd esitatakse autori varjunime all. Piltidele olgu lisatud juurde sama varjunime kandev kinnine ümbrik autori täieliku nime ja aadressiga, milline avatakse ainult auhinna määramise korral; samuti olgu iga pildi tagakülj varustatud autori varjunimega.
- 6) Pilte ja negatiive peab saadetama hästi pakitult; rikete eest saatmisel „Pirita Kaunistamise Selts“ ei vastuta.
- 7) Võistlustööd võivad valmistatud saada igasugustel plaatidel ja pabereil (eelmisel aastal oli tingimine, et tööd peavad erandita valmistatud olema Agfa plaatidel ja pabereil).
- 8) Võistluse jury moodustatakse „Pirita Kaunistamise Seltsi“ juhataste liikmeist, Tallinna foto-ühingute, foto-klubide, asutis „Sanatoorium Kloostrimetsa“ esindajast ja kunstnikest „Pirita Kaunistamise Seltsi“ juhataste kutsel.
- 9) Auhinnad määratakse võistlusele saadetud pildikogude eest.
- 10) Tehniliselt ja pildiliselt parimate ning Piritat kõige iseloomulikumalt kujutavate pildikogude eest määrab „Pirita Kaunistamise Selts“ auhinnamõistjate käsutusse järgmised rahalised auhinnad:

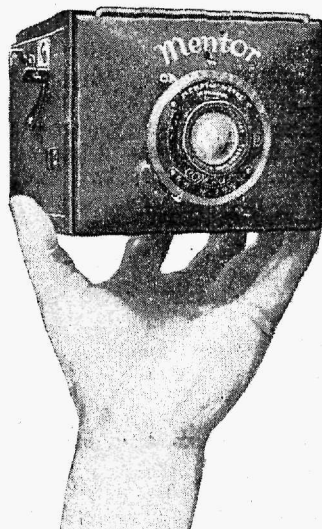
*I auhind Kr. 100.—, II auhind Kr. 75.—, III auhind Kr. 50.—*

Märkus: Jury on õigustatud jagama auhindade kogusummat ka teisiti, kui ta peab seda võistlustööde väärtusele vastavamaks; jury otsused on lõplikud.

- 11) „Pirita Kaunistamise Seltsil“ on soovikorral õigus omandada ka auhinnastamata negatiive kokkuleppel autoriga.
  - 12) Auhinnastatud, samuti omandatud pildid ühes originaal-negatiividega jäävad kasutamise ja autori õigusega „Pirita Kaunistamise Seltsile“.
- Märkus: Auhindasid enne välja ei anta kui on „Pirita Kaunistamise Seltsile“ üle antud originaal-negatiivid.
- 13) Jury otsused avaldatakse tähtsamais Tallinna ajalehis.
  - 14) Auhinnastamata pildid, kui neid ei ole nõudnud autor kuni 31. detsembrini 1930 tagasi, lähevad autori õigusega tasuta „Pirita Kaunistamise Seltsi“ kasutusse ja ümbrikud autori õigete nimedega hävitatakse lahtivõtmatult, mis protokolleeritakse.
  - 15) „Pirita Kaunistamise Seltsil“ on õigus võistlusele saadetud piltidest korraldada avalik näitus, mille eest võistlusest osavõtjaile mingisugust tasu ei makseta.
  - 16) Auhinnastatud pildid ilmuvad kodu- kui ka välismaade tähtsamates ajalehtedes ja ajakirjades.
  - 17) Igale võistlusest osavõtjale antakse sellekohane kunstipärane mälestustäht.

Pirital, 2. jaanuaril 1930.

„Pirita Kaunistamise Seltsi“ juhatus.



Saksa kaameratööstuse ülimsaavutus

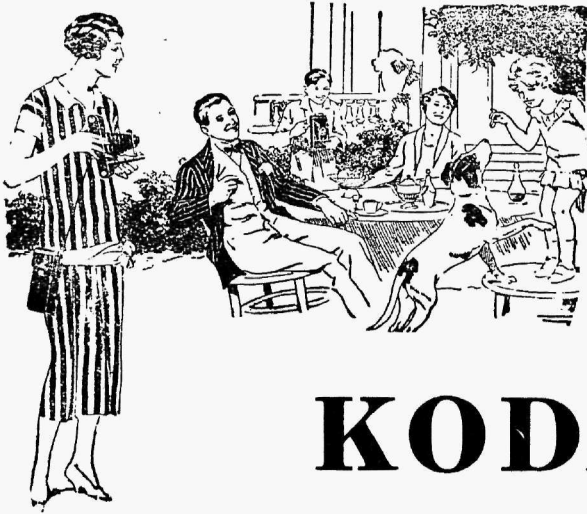
## *Mentor = Compur = Reflex*

Imeväike-kerge-käepärane  
Suurus  $6\frac{1}{2} \times 9$  cm.

**Rmk. 240.**— ja selle eest „Zeiss Tessar“ optika  $1:4,5 f=10,5$  cm. ja **Rmk. 300.**— „Zeiss-Tessar“iga“  $1:3,5 f=10,5$  cm. uusimas kompuurkatjas—iseavajaga. Juures: 3 metallkassetti ühes taskuga, traatavaja ja kaamerarihm ning filmpakikassett, kõik elegantses, parimast vasikanahast valmistatud kotis.

**Mentor** Kamera-Fabrik **Dresden-A.120**  
Goltz & Breutmann

Esindaja Eestis: Hans Paulsen, Tallinn, Vana Posti tänav 6



# KODAK

Algajad ja arenenud hea fotomaitsega asjaarmastajad, kui tahate saavutada parimaid tulemusi, siis peate töötama ainult KODAK paberitel ja filmidel.

**KODAK** KODURA on iga fotograafi ideaal, sest juba ilmutades annab KODURA pruune, punakaid, seepia ja rohekaid toone (ilmutamise retsept maksuta).

**KODAK** ületamata broomhõbe paberid VELVET, PLATINOMATT, NIKKO ja ROYAL on eriti kohased suurendusteks. Saadaval normaal ja kontrast.

**KODAK** VELOX ja AZURA on tunnustatud paremad kloor-broomhõbe (Gaslicht) paberid asjaarmastajatele. AZURA omab samase sinimusta tooni, kui VELOX, kusjuures väljatöötamine aga eelnimetatust on märksa lihtsam. AZURA vajab lühikest ilmutamise aega, omab pargitud kihi, mille tõttu saab temal suure läikega (hochglanz) pilte valmistada. Ka ei muutu AZURA inetuks ega pruuni laiguliseks, kui ta seisab kauem ilmutajas.

Meeldivat rohelist suve maastikku võib pildis üllatavalt hästi edasi anda KODAK VELVET GREEN Gaslicht paberil, rohelisteks ilmutamise teel.

**KODAK** film, kollases karbis, on võitnud kogu maailma tähelepanu.

**KODAK** SOLIO ja KODONA on armastatuimad päevavalgusepaberid.

**KODAK** APARAADID, oma odavuse juures, võimaldavad kõige paremaid ülesvõtteid.

**FOTO-TURG** O m a n i k H. S A H M E  
Tallinn, Rataskaevu 2, telefon 17-64.

**KODAK Ltd.**  
esindaja.

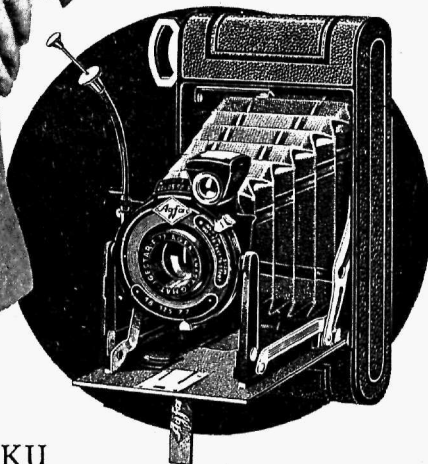
# Billette

PISEM KAAMERA MAAILMAS  
KAUSTAS 6x9 CM.

Optika: Agfa-Anastigmat 1:7,7



PHOT.  
BINDER



MAHUB VABALT PINTSAKUTASKU  
TÄIELINE TEHNIKA IME!

SUURIMAD FOTOTEHASED EUROOPAS

AGFA, BERLIN S. O. 36 • ESINDAJA: H. PAULSEN, TALLINN, V. POSTI 6

ESTI  
RAHVUSRAAMATUKOOL  
AR

A/S „Ühiselu“ trükk  
Tallinn - 1980